

30963

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29 వ తేది సోమవారము } NO. 148
సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థి నా మ సం వ త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా స శు క్ల కం చ మి శి. } సంచిక గరర

మేలైనరకపు

వినుగమార్కుగల

బ్లూ బ్లోక్ యింకి

ఇంగ్లాండునందు ఇక్కార్యోరేటు చేయబడిన
ఈస్తుయిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అందు ముగర్ ఫ్యాక్షరీన్ (లిమిటెడ్)
కంపెనీవారి దాసాయనిక శాఖవారిచే ఉత్తరార్కాడు జిల్లాలో చేరిన
రాణిపేటయందు తయారుచేయబడినది.

ప్యారి అండుకంపెని, మానేజింగు ఏజెంట్లు

(1901) పోస్టుబాక్సు నెం 12 మద్రాసు.

వేసవి మిడిఎండ

శ్రీమహాగ నండి నగరమున వీధులలో ధూళిరేగుచు జననమృత్యుముగ నుండి చల్లనిగాలి కాధారము లేని రతులును
వాయుచలనమే లేని కాలమున కనులుమాసి కొంతకాలముండి

దిత్ కుష్

కుగంధమును చూరగొనదు. ఆ సువాసన మీకు నవనవోద్యాన సందారానందమును స్మరణకు తెచ్చి ఆపూర్వ
స్వప్నములను కలిగించును. కావుననే యెల్లవారు

దిత్ కుష్

సీసాలను తమ ఆలంకార పేటికలం దుడుర్చుకొనినారు. (1299)

దిత్ కుష్

ఆపూర్వమును సౌఖ్యమును అమంచానందకరమును కుగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారములను నిది వాయక
మణి. వెలుగును, సోలురేజన్సీవరకులను తెలియగోరువారిట్లు వ్రాయవలెను.

కె. ఎస్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్డింగ్సు, వైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

నర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మార్కెట్) 536

దా:ఖముతో కమ్మపాక సంకోచముతో పోవుదురు.
శుభములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇశాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందును ఉండవలసిన మౌఖ్యవధు. అంక్ష
యూనాని, తోయతైద్యులచే పా
త్రాగించబడియున్నది. ఎన్నిదినము
ముంపినను మందు శుభమునుబోలుచు
తేలునకు మూత్రమే కాక ఎలక
తక్కు, పొడు, జడ్డి తెలుపుట
నివారకులు కాటులకు నువ్వరే
గింపును. వెల పాకెట్ 1-2 0-0.
పాస్తెట్ 0-8-0. 1 చచ్చా పాస్తెట్
వెల రూ 5-0-0. పాస్తెట్ కేసు.

కలకత్తా ౪ బ్యాంక్సు టెప్పించుకొనువారికి పాస్తెట్ ఇశాం
6 రకులకు 100% 25 మాసాయము కనిపించు నియమమును
విరూపా:— ధన లక్ష్మి కం పెని,
16 వెంకటేశ్వర్ స్ట్రీట్, పాకాతపేట పోస్టు, మద్రాసు.

Beauty is the Heavenly Boon

It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only 490

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair

TAKE LADIES LEARNED AWYERS CARE 490

to use our Parastan Oil for keeping your brain cool.

Price Re. 1/- Postage Extra

Agents:—

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మశాస్త్రిని నును నాకకము
సంపాదకరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుకావలసినది.
అందర జదివితీరవలయును వెల 0-4-0 పాస్తెట్ కేసు.
అన్యధాత్రికా కార్యాలయము, తిరువెళ్ళిపేటి, మద్రాసు.

HEALTH FOR A POSTER

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bazar (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS

ఇక్కడే	ఫౌంటెన్ వేనాలు	వచ్చినవి.
హాక్ బుక్ రూ. 8-4-0	సెప్టెంబర్ నెం. 310	రూ. 8-12-0
హాక్ రూ. 6-4-0	డిసెంబర్ 205	2-8-0
హాక్ రూ. 6-12-0	డిసెంబర్ 200	1-12-0

నగర ప్రదర్శన, ప్రేమనర్మ, ప్రీతి కేళి, మద్రాసు.

మలయ చందనము

గనెరియా అను సెక్రెటరీయం ద్వారా, పద్మము లేదు. పిడికారీతో వదిలెను. ఎటువై, తెలుపు, వచ్చు, అను మూడు పదములు సెక్రెటరీయం మూడు పూటలలో మాన్యును. అనేక రాజకీయములలో వాడబడిన గోప్య బొమ్మ. నెల డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0 (1251) గంధర్వపార్వతీ, రాజమండ్రి.

ఆంధ్ర మహానగరము

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్) (1754)
321, తంబుకెట్టి పీఠి, జూబిలీ హిల్స్, మద్రాస్.

ఇది లాభమును గడించుట కేర్పరచు బడలేదు. తెలుగువారికి అనుకూలముగా భోజనము పెట్టుటకు మాత్రమే యేర్పరచబడినది. పంటచేయుటకు తెలుగుదేశపు బ్రాహ్మణులే నియమించబడిరి. ప్రారంభమై నెలదినములు మాత్రమే మొనరి. సుమారు 100 మంది ప్రతిపూటను భోజనము చేయుచున్నారు. చెన్నపురికి వచ్చు ఆంధ్రులందరు యిక్కడ భోజనపడచాయము పొంద ప్రార్థితులు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అలోగ్యమును కాల్పనమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటలతో కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అలోగ్యమార్గమును కలుగజేసి కేరళపాఖ్యమును దృఢపరచును, అయోగ్యత్వమును ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా నియమము, పోషకార్థము మే మే ధరించి వండెను. వెంటనే ప్రాయశ్చిరము. (219)

వైద్యకాశ్రమినికర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ హోమశాలయం, 151, రాజ్యప్రదాన

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస

ఉత్తరేశ్వరములు. శ్రీనివాసాచార్యులు. కవిదీపము. కవింజనము. కొద్దిప్రతులుమాత్రము మిగిలియున్నవి. క్రయరహితము (రూ. 1-కి రూ. 0-12-0, పోస్టేజి రూ. 0-8-0). శ్రీరామకృష్ణము దిరం, గొడుగుపేట, మచిలీపట్నం. (1700)

VITAFER "PICKS YOU UP"
the more quickly and the more surely because at the same time IT BUILDS YOU UP. The nerves are FED, not merely stimulated, the blood is enriched, and the entire system revitalised.
Obtainable from
SPENCER & CO. LTD.,
MADRAS & BRANCHES.

Vitafer Small Tin	2	4	0
" Medium "	3	14	0
" Large "	6	12	0

ఆత్మకూరు.

బీదలకు మేలుచేయుట.

ఆత్మకూరు, సెప్టెంబరు 20:—ఈ వత్సరమున వర్షములు సరియగు కాలమునకు గురియక పోవుటచే వైరుడుటలు లేక జన తెల్లజ్వరం గడుపుటగాఱుకొని యందుట దెలిసియే యున్నది. బీదలు తాము కష్టించి భవమాస్తింది అంగడంగడి తిరిగిను సేరు గింజలైనను నిమ్మవారు లేరు. మాత్రమును నందు బీదలకు లభించెడి కష్టములను గాంచి, మాపురవాసియూ, బీదలపాలిటి పారిశ్రామికమునకు శ్రీయుత ఆవుల పెద్ద కొండా రెడ్డిగారు అసంతృప్తముకేగి శ్రీజిల్లాకలెక్టరు గారిగారిని డివిజనల్ ఆఫీసరుగారిని, తాలూకాబోర్డు (వెనె) డెంటుగారిని నివేదించిరి. అంతట శ్రీ జిల్లా కలెక్టరు దొరగారు మాత్రమున కేరెంచి బీదలస్థితిగతులను చూచి, వారింకు కష్టములకు జాలికొంది, రంగూను విశ్వమును ఈ గ్రామమునకు ఇచ్చు నట్లు చెప్పిరి. డివిజనల్ ఆఫీసరుగారును, తాలూకాబోర్డు (వెనె) డెంటుగారును నీయోద్యమమునకు మిగుల బోధపడిరి. ఇప్పటికి నుమారు వారముదినములనుండి ఈ గ్రామమున రంగూను విశ్వము శ్రీయుత ఆవులకొండా రెడ్డిగారి యాధికర్యమున నమ్మబడుచున్నది. బీదలు నుఖముగా జీవించు చేయుచున్నారు.

హైయర్ గ్రేడు ఎలిమెంటరీ పాఠశాల మా గ్రామమునకు పాఠశాల నానాటికి అభివృద్ధి చెందుచున్నది. బాలకు నూటికిమించి యున్నారు. మండలాధికారుల నేతృత్వ పాఠశాలకు మిశ్రీయ్యంగా మార్చరల యని యభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. ప్రస్తుతముందు పాఠశాల భవనము బాలకు బాధ్యుడుటకు మిగుల క్రిక్కిరిసియున్నది. ఈ భవనమును మరికొంత పెద్దదిగా చేయు దురనియు, ఈ పాఠశాలను మిశ్రీయ్యంగా చేయుదు రనియు శ్రీతాలూకాబోర్డు (వెనె) డెంటు గారిని యేకగ్రీరము గాఁబ్రార్థించుచున్నారు.

గ్రామస్థితి
ఈ గ్రామము అసంతృప్తమునకు, కార్యలోద్ధృతమునకు ను ముగ్ధులనున్నది. ఇచ్చట బతుకందల ఇండ్లకు మించియున్నది. విద్య, పోలీసు, పాల్కు మున్నగు గాఢులకు కేరళ ఉన్నా గన్లు ఇందు వాసము చేయుచున్నారు.—ఒకలేఖకుడు.

మోరి.

(కృషియ విశేషముని యుద్ధకుండి)
కాలసితి.

మోరి, రాజ్యం తాలూకా, సెప్టెంబరు 21:—ఈయధ్యక్షములు తరీయటలేదు. ఎండలు తీగముగా కాయుచు న్నున్నది. వేసవి కాలమును మించి ఉడక పెట్టుచున్నది. మేఘముల యాదంబరమే కాని వానపరీయమును అశలేదు. సకలముల తెగుళ్ళుపట్టినవని రయితులు చెప్పుచున్నారు.

కలప.
కలపబాధ అమితముగానున్నది. పాటకపు జనులు వరుచున్నట్టి అకస్మాత్ వర్ష వాతీరములు. ప్రకృతముగా గ్రాతృభాగ్యము అంది వచ్చుచున్నది. అది యే రైతులకున్న యాశ. సర్వాపురము తాలూకా నుండియే అకస్మాత్పడి విశ్వము తెచ్చుచున్నట్లున్నది.

పుస్తక భాండాగారము.
మాత్రము మందలి శ్రీ వీరేశలింగ పుస్తక భాండాగారము ప్రారంభించ బడినప్పటినుండియు క్రజలకు చాల నపకారముగా నున్నది. 8, 9 ఆంధ్ర వార్తాపత్రికలతోను రమారమి 500 గ్రంథములతోను విలసిల్లుచు, అనుదినము 20 మంది పాఠకుల శాశ్వతము 50 మంది చందదారులతో ప్రజాసేవ సోచుచున్న యీ భాండాగారము విరళాల స్థాయియగునట్లు భగవంతుడనగ్రహించును గాక.

గ్రామ సంఘము.
గ్రామసంఘము, స్థాపించబడి కొలది మాసములే యైదు ఈ సంఘము ప్రజలకు మిక్కిలి యుపకారము చేయుచున్నది. గ్రామపరమముల రీతియే చర్చించబడి గోదావరిజిల్లా సంఘము వారిద్వారాను, స్వయముగాను ఆయా యాధికారులకు పంప బడి వారి యాలోచనలో నున్నది. ఇతర గ్రామములకు గూడ నీ సంఘము తన చేత నైనంత యుపకారము చేయుచున్నది. గ్రామసంఘమువారి ప్రోత్సాహముచే కొన్ని కొన్ని మహావీరుల వ్రాయబడి జిల్లాసంఘము వారిద్వారాను స్వయముగాను పంప బడినవి.

మునిపల్లి.

సెప్టెంబరు 22:—అచలపురం తాలూకాలోని మునిపల్లి గ్రామములో శ్రీ రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డునా రొక హైయర్ యెలిమెంటరీ స్కూలు ఏర్పియలో 25 వ తేదీని స్థాపించియుండిరి. ఆయ్యది ప్రస్తుతమున మిగుల నుచ్చదశలో నున్నదని రెండుమందల విద్యార్థులు గలిగి యేసుగురు వంతు శ్రీతో దివదివాభివృద్ధిని గాంచుచున్నది. ఇంకను అనుదినము పది వందలమందల శ్రీశ్రీగా జేరుటకు బాలకు వచ్చుచుండిరి. కాని యిప్పుడున్న బాలకుల కే ఫలము లేకపోవుటచే ప్రధానోపాధ్యాయులు చేర్చుకొనుటకు గంకాయించుచుండిరి.

ఈ యిక్కట్లు బాచి మునిపల్లి గ్రామవాసులు మిగుల నుదారభావముతో మూడుమందల రూపాయలు చందాదేసి, నుమారు ముప్పదిగజముల పొడవును పదిగజముల వెడల్పును గలిగిన యొక బిల్డింగు కట్టించుచు, శ్రీ తాలూకాబోర్డువారి కిచ్చుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. ఈ బిల్డింగు కట్టుటకు గాను నుమారు 12 శెట్ల భూమి క్షీరశేఖరుల నిమ్మకాయల వడ్డ నాధంగారు ఇచ్చిరి. వారిపురులకు లక్ష్మీనరసింహంగారు ఇంకను కావలసినఫల మిచ్చుటకు వాగ్దాతము చేసియుండి నటులు తెలియుచున్నది.

తాడినాడు.

తాడినాడు, సెప్టెంబరు 23:—ఈనెల 21-వ తేదీన నందగిరి వెంకటప్పారావు పంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రింద శ్రీ బాలవిద్యార్థివర్గ నీ కలవాలయముయొక్క వార్షికోత్సవము ను. సాయిరత్నము రెండు ఘంటలు మొదలు మాతాలూకా సభ ఆసిష్టాంతు ౨ న సెక్రెటరీగారు ఉపాధ్యాయుల వెంకట రమణయ్య పంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రింద బోర్డు బాలికాపాఠశాల నుంబిగోల్పనమును అత్యంతవైభవముతో జనపించి నవి. ఆత్మజీ బ్రహ్మభట్ల పట్టాభిరామశర్మ గారు గుడివాడ, కాళ్ళవారి నరసింహంగారు కోవెల్ల, గుడిపాటి వేంకటాచలపతిగారు కె.కె.పురం, నంబూరి సూరపరాజుగారు కర్నూరా పోతురెడ్డి కళామూల వేంకట్రాజుగారు వనైరా అయి భీమవరం అల్లూరు నరసింహ రాజుగారు వనైరా భుజుల పట్నం అల్లూరి సూర్య నారాయణ రాజుగారు వనైరా అంతర్య పాలెం రామరాజుగారు వనైరా పాలకోమల చుద్దూరి గంగయ్యగారు పెడవ కస్తూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు కాండో, మొదలగు 600 ల మంది సభ సలంకరించిరి.

ఉదయము 7 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పఠన మందిరసభ జరిగినది దాని కార్యక్రమ చరిత్ర చూడ నీ పుస్తక భాండాగారమును స్థాపించి 16 మాసములైనది. ఇప్పటికింకు 260 గ్రంథములున్నవి ఆంధ్రవార్తపత్రికము, కృష్ణ, కలెక్టరీయ, వచ్చుచున్నవి కలవాలయము దివదిన ప్రకృతమున ముగుచున్నది. శ్రీశ్రీయ యందుకుల కార్యకూలతయు పట్టుదల యు నానాటికి కృష్ణి ముగుచున్నది వెంకట్రావు పుస్తకముల సేవగుచున్నది.

బాలికాపాఠశాల.
బోర్డునాడు బాలికాపాఠశాల పెట్టి నుమారు రెండు సంవత్సరములు కావచ్చినది. ఇక్కడిను 70 మంది బాలికలు చదువుచున్నాడు. శ్రీశ్రీయ శ్రీలక్ష్మి గోపాకర్షణి యందుకు వలస నిర్వహింపబడి భవనమునిడిచి వచ్చుచున్నాడు. ఈ బాలికలు మానవతయను నాటకమును క్రడ్యానికి అత్యంతోత్సాహమును కలిగించిరి. ఆరుగురు శ్రీశ్రీయ బాలికలు కృషికావధాన మొనరించిరి. సభ్యుల నానందాన్ని నోలలాడించిరి. పట్టాభి రామశర్మగారు శ్రీవిద్యకుమార్తె యుపసాగించిరి.

జాతక మార్తాండము

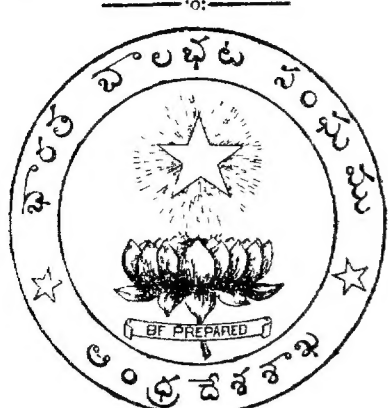
గోపాలపురం కాపురములు బ్రహ్మకీర్తి ఆకెళ్ల వేంకట కాశ్రీగారిచేరచియింపబడి కృత్యమునకు సిద్ధముగానున్నది. కొద్ది ప్రతులుమాత్రమే కలవు. ఈ పుస్తకము కృష్ణలో ఒకటి రెండు సార్లు పరిశీలించినయెడల తమ జననచక్రములకు బట్టి భూతభవిష్యద్వర్తమాన ఫలములను జ్యోతిషముల సహాయము లేకయే తమంతట తాము తెలిసికొనుటయేగాక జ్యోతిష శాస్త్రములోని మర్మములను అతి సూక్ష్మముగ గ్రహించ గలుగుదురునట కావంతయు సందేహములేదు. ఇందు నుమారు మాటయేలై జాతకములు చక్రములతో సహా ఉదాహరణగా విశదీకరించి పొందుపరచబడినవి నెల రూ. 2-కి-0 లు చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారి నవలలు, నాటకములును, పానుగంటివారి నాటకములను మా వద్ద దొరకును వర్తకులకు సరసమైన భరల కీడుబడును. (1669) గోదావరి టుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

II

రే, ఆచారశ్చకా వీధి, మదరాసు.

సాగివారను గృహశాసనము వర్తనకాయనా రయినదని రామ విలాసమునందే చెప్పబడినది. ఇట్లుండే రెండవ ప్రతాపరక్రండు తురుష్కులచేత జయింపబడిన వెనుక సాగి రామరాజు నంజీయులు వర్తననాయక గ్రామమును విడిచి తూర్పువకు వచ్చి నవ్వుకు వీరికి వర్తననాయక వారని వ్యవహార శాసనము కలిగినది. కాని వైకథలో నూచించినట్లు గణపతి జేవునికి బూర్వము వర్తననాయకవారు లేరు. మందపాటివారును వర్తననాయకవారును సంభంద లాంఛనములు నెఱవలయుటకుఁ గారణము నుబ్బు రావుగారు చెప్పిరి, కాక జ్ఞాతి సంప్రదాయ సిద్ధమైందిగ నందవలయును. అది కాదేని మఱియుక కారణమైక నైయుండ వలయును. కాని కాకతీయ వంశమున నిల్విన హేతువు చేత మాత్రము కాదని చెప్పవచ్చును. మందపాటివారింట్లఁ దెండ్లిముందు వై గుమ్మడికాయ రక్షించిన వంచననకు గృత జ్ఞతగ నొక మూలవానికి మట్టెను ముంగరమాత్రము, వీర, బాహుగ లిచ్చి వాడిచ్చిక యత్నము తీసికొని కాని, పెండ్లి తీసికొనరంట! వర్తనకాయవలెన రావువారు తయియుంట వివాహము జరుగునవచ్చును ముందుగ నొకమూలవానికి వివాహము చేసి గాని తయియుంట వివాహము జరుగరని గ్రంథస్థ నిదర్శనములు గలవు. కొందఱు కోరుచే ముటుంటములతో దెండ్లి ముందు మాదిగెనాఁకి లాఁబూలమిచ్చిన పిమ్మటగాని వివాహమును చేసికొనరని గ్రంథస్థ నిదర్శనములు కలవు. ఇట్లే మఱి కొన్ని తెగలవారును కీ మాయందురు. వీనికిఁ గారణాంతరము తెవ్వియో యందును. గాని వీరు చెప్పనవిమాత్ర ముకావు. ఇవ్వును చర్చ నీయాంక మైవది మందపాటివారు కాకతీయ వంశ్యులగుదురా? కారా? అనునది కాదు. వారు కాకతీయవంశ్యులు కారని నే నెప్పుడును చెప్పియుండలేదు. కాకతీయవంశము చతుర్థకులమరునా? కాదా? యని కాకతీ. యులు చతుర్థకులస్థులని యనేకోదావారణములచే నీయాసిం చియన్నాడన. ఇకను మార్కుండేను పురాణోత్తర భాగమున నుదాహరింపబడిన యాఁద్రక్షత్రియ సంఘములకు గూర్చి విమర్శక పూర్వకముగ నూఁడవవ్యాసమునఁ జర్చింపఁ గుఱి. గందవి సర ఫీతిచే నీ వ్యాసమును నుగించుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశ సేవక సంఘము

ఈ కమిషను యఫ్. జి. పి. యెన్. గారు ఇచ్చిన సూచనలు : ప్రతియం దిట్లు వ్రాసిరి :—
వెనీ డెంటు విల్లుచుగారి భటులకు వత్రిక.

స్వాతంత్ర్యమే జీవనముగా గల ఆమెకాదేశమునకు సర్వార్థవారు, ప్రజలకు, ప్రజాసంఘములకు నాయకులు, బాల భటద్యయమున కెల్లు సహాయము చేయుచున్నామిరా? తమ యాధీనమున వేరొక సంఘమును స్థాపించిరా? పాత కాలలో తమ సంఘముతో తప్ప వేరసంఘములతో సంబంధ ముండకూడ దని యాజ్ఞాపించిరా? ఉపాధ్యాయులకు 'ఇట్లు మాస్తవలను ఏరియే భటద్యయమునకును పంపు చురా? భటద్యయమునందు పనిచేసినవలయు గాని జీతము తెల్లన చేసెద మని ఆజ్ఞాపించురా? లేదు. స్వాతంత్ర్యము జేత మగు ఆమెకాయందు మంచి భటద్యయము నడపుట కది ముగ్గురు వారికి తెలియకపోలేదు ఆమెకా కనకర మైన యద్యయము సహాయమైనట్టిదియు స్వాతంత్ర్యముతో కూడినట్టిదియు, జేతభక్తి పురికొల్పబడియు నైయుండవలెను గాని ప్రభుత్వమువారిచే పాపించుటనది కాదని వారికి తెలి యును. ఈ భటద్యయమును వ్యాపింప జేయుటకు గొప్ప ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. ఇప్పటికి 5 లక్షల భటు లున్నను కొట్లకొలది కావలెనని పట్టపట్టు చేయును. ప్రభు త్వమువారు కూడ వారికి సాయ మొసంగుచున్నాడు; ఎట్లు? వేరసంఘమును స్థాపించి కాదు. ఉన్న స్వాతంత్ర్యసంఘమునకే ప్రోత్సాహ మొసంగుచున్నాడు. ఆ ప్రోత్సాహ మెట్టిది? సామ్యుత్తి కాదు. బాలభటద్యయములకు గ్రామభ్యుత్థాన గూర్చి ప్రజలందరికిని తెలిపి, వారే యీ రెండు యద్యయమున కై, చిన్నచిన్న సంఘములుగా నేర్పడి సహాయముచేయుటకై ఒక ప్రకటనపత్రము నందించుచున్నాడు. విల్లుచుగారు బాల భటద్యయమును గూర్చి ఏమి చెప్పిరో వివరు.

ఆమెకా సంయుక్తరాష్ట్ర

అధ్యక్షుని ప్రకటన పత్రిక.

ఆమెకాదేశ బాలభటులు యీ యద్యయ జరిగిన దినములలో ప్రజలకు మిక్కిలి సహాయము చేసిరి ఋణములు వసూలుచేసియు, రెడ్డగ్రామ వారితో చేరి కైకడ్యంబో యనుచేసియు, ప్రజల కనేకవిధముల ముఖ్యమగు బుద్ధుల ఆవసరమును జూచుట జారీచేసియు, ఇంకను ఆనేకవిధముల ప్రజాసేవ నొనరించుటయే గాక, జేతభక్తిని గూర్చి క్రొత్త యభిప్రాయములను జనుల కనంబులు జాటజేసిరి. కావున నీ భటద్యయమును ప్రోత్సహించి విశేషముగా బలపరచవలసి యున్నది. ప్రస్తుతం జీతములో నన్న బాలభటుల సంఖ్య, కా దగిన వారిసంఖ్యతో గొప్ప మిక్కిలి స్వల్పముగా నున్నది. ఇప్పుడు 875,000 మంది భటు లున్నాడు. మనకు కనీసము కొటి భటులైనను కావలసియున్నది. ఆమెకాదేశము తన ప్రస్తుతపు బౌద్ధుత్వమున ప్రపంచములో గల తమకుబడిని నిలుపుకొనవలయునన్న దేశములోని బాలు లెల్లరును జేతభక్తి గల పౌరుని కుండవలసిన బాధ్యతలను గుర్తించుటయందు మంచి శిక్షకు పొందవలయును. కనుక ఈ ఉద్యమము ప్రజ లెల్లరినహాయమునకు అర్హమైయున్నది. ప్రతిదేశమునందు నున్న బాలులకు నన్నవారే బాబోవు పౌరులుగా కాగలరు; కావున ప్రజలెల్లరును రాబోవు భటద్యయమునందు భటద్యయ వ్యాప్తికవసరమగు విధముల నెల్ల సహాయము చేయవలసి యున్నది. కనుక ప్రాచోవిల్లును అను నేను, రాబోవు జూని 31 మొదలు, 14-వ తేదీవరకు భటద్యయవివరములకు నెంచి భటద్యయమును బలపరచుటకు వినియోగించవలసి యున్నదని కోరుచున్నాను. ప్రతిసంఘమునందు జనులును, చిన్నచిన్న ఉపసంఘములుగా నేర్పడి బాలభటు లింతవరకును చేసిన పనులకు తమ యామోదమును తెలుపుచు, ప్రస్తుతము వారి

కవరమును వారి నిమిత్తము, వారి యద్యయము అభివృద్ధి నొందుటకు వలయు విశేష కల్పించవలసిన దని నేను ముఁ ధూర్వముగా కోరుచున్నాను. బాలభటద్యయము విచ్ఛిన్న సేవకు చాల అవకాశములకు కల్పించుక. బాలభట వారు ముఖముగా నుండు మూడవ లక్షలకు కావలసియున్నాడు. సేవదేయగల ప్రతివారును ఈ ఆమెకా బాలభట యభివృద్ధికి పాటుపడు సంఘమున భటులుగను నాయకులుగను చేరి, దానికి కలయు భవనమును మంత్రమును చేరుకోవలెదను. ఈ బాలభటులకు చేయు ప్రతిచిన్న సాయమును ప్రజలను జేతభక్తియనుకూల మూలాధారముగ నెంచవలయును. ఇంకను లకు సాత్వ్యముగా రాష్ట్రప్రభుత్వము చేయుచున్నాను.

ఇట్లు, ప్రాచోవిల్లు.

విలియమ్ మి కె డో గారు

ఇట్లే కైజరి కైటబీ గారు మి కె డో గారు కూడ తలిదండ్రు లెల్లరిం చెప్పవలెయును మఱి యొక పెద్ద ప్రజల నందించుచున్నాడు. పరోపకారమునకేతన్న నెట్లగు మార్గము లేదని కూడ మీర వ్రాసెడిరి. మీర కూడ ప్రజా సంఘములలో చేరి సాయము చేయుటకు బాలభట చేర్చుచున్నార.

భారత సంఘము

సోదరులారా! మన దేశమున కూడ, అట్టి సంఘము స్థాపింపబడి రెండు సంవత్సరముల నుండి పనిచేయుచున్నది. అంత ప్రజాసహాయము, అంత వ్యక్తప్రేమ, అంత యానందము లేదనిన భటద్యయమును తమ మార్పులతో భారతవర్ష సుప్రసాయముల ననుసరించి ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుటకై ఈ సంఘమునకు సంబంధించినా లెల్లరును క్షేత్రంచనలేక పాటుపడుచున్నాడు. భారతవర్ష ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి యద్యయములయందు వ్యక్తప్రేమసంఘములు చేయవచ్చు నని మాటనిచ్చినను కొన్ని రాష్ట్రముల ప్రభుత్వములవారు విరోధ ముగ సంఘముల స్థాపింపజేసియు, మూలము పిల్లులు జాతీయ సంఘములందు చేసకూడ దని భయపెట్టియు; జాతీయోద్య మముల నిరంజనముచేయుచున్నాడు. కాని ఎన్నికవ్వలకు లోనైనను, మన భారతబాలభటులను, వారి కళలును ఆంధ్రదేశ సేవక సంఘమును మిక్కిలి యభివృద్ధి గాంచుచు జేతభక్తిని, పరోపకారమును మన బాలభటులందు వ్యాప్తి గాంచుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో మన వైప్రాయగారు కూడ గట్టి ప్రకటన నొకటి ఆమెకాదేశము నందువలెనే మనకు కూడ ప్రసాదించిన నెంత బాగుండును? అయితే ఆమెకావారంత అదృష్టవంతులము మనముకాము. అయినను మన దేశమున వారికి మూడురెల్లు జను లున్నాడు. మనము కూడ ఇతర దేశములవలెనే యాధునికీకరణము పాతకాలలో నేర్చు విద్యకు సహాయముగ నుండవలెనని గ్రహించవలసి యున్నది. ఈ యద్యయమును దేశభావలతో పట్టణములందే గాక పల్లెలయందు కూడ వ్యాపింపజేయవలెను.

భారత బాలభటద్యయము.

నవంబరు 28 మొదలు అక్టోబరు 5-వ తేదీ వరకును దసరాపండుగలయందు భారతదేశ మంతటను బాలభటద్యయ వ్యాప్తికై కృషిచేయవలసి యున్నది. మనలో మూడవంతు సంఖ్యగల ఆమెకావారే అట్టి ప్రయత్నములు చేయుచున్న క్వును మన మూరకుండుట ఉచితమా? కనుక ప్రజలెల్లరును, ఆ దినములయందు తమకు వీలగు విధములనెల్ల బాలభటులకు సాయ మొనరింప ప్రార్థించు.

ఉద్యమాభివృద్ధికి మార్గములు

ఈ ఉత్సవ మేర్పరచుటకు ఉద్దేశములు (1) బాల భటద్యయమును, అదిచేయు వనిని ప్రజలకు కనుకరములు; ఆ దినములయందు భటు లెల్లరును ఎవో యొక ముఖ్యమైన పరోపకారముచేయుట. ఈ వీధివానికి దడిట్టి పెట్టుట లేక ధర్మములపై నాధారపడు సంఘములకు తోడ్పడుట. ఈ దిన ములయందు ప్రతిబాలభటును తన భటు దుస్తులతో గ్రామ మంతయు తిరిగి జనులకు ఉద్యమమును గూర్చి పరిచయము కల్పించుట. ఈ దుస్తులు చాలశుభ్రముగా నుండి యొక్క గుండెమైనను బొట్టులేకుండ నుండవలెను.

భటు పూటము నంతకు ఊరంతయు నూరేగింపవలయును. వీలయినయెడల భటప్రదర్శనములను, అల్పవారపు విండలను గూడ ఏర్పరచవచ్చును. మీ ప్రదర్శనములలో పెద్దకును క్రథకు చికిత్స, జండాధారము, మంటలార్చుటయే గాక క్రొత్తవిధములు గూడ నాలోచింపుడు. చేతనయినచో భటు కృత్యముల దెలుపుచు మనోరంజకముగ నుండు నాటకమును

ప్రదర్శించి మీ సంఘమునకు సామ్యము కూర్చుకొను చు అక్టోబరు 1-వ తేదీ భటు సంకల్పరాజి. కావున నాటి దినమున సాయంకాలము 6 గంటలకు భటు లెల్లరును తమ క్రతిష్ఠ లను తీసికొనిన ప్లేర్నాటుచేయవలెను.

అక్టోబరు 28-వ తేదీని దసరా ఉత్సవము జరుగవలెను. మీ గడులను జేతయనాయకుల పటములతో నలంకరించి జాతీయగీతములు పాడవలెను. అక్టోబరు 5-వ తేదీ మీ సంఘ సభ జరిపి, ఉద్యమముకు గూర్చి ఉపన్యాసము లిప్పించి క్రొత్తసభ్యులను చేర్చుడు. మీ భటు ప్రదర్శనములు గూడ నాటిరాత్రియే ఏర్పరచిన బాగుండును. ఇట్టి కృషిచేసి ఎల్లర కును ఉద్యమమును గూర్చి యుత్సాహపరిచి వీధి మిగిలిన ఉద్దేశములు నెరవేర్చుట నుభయము. ఉద్దేశము (2) మీ సంఘమునకు సభ్యులకు కూర్చుట. (3) భారతసంఘమునకును ముఖ్యముగా గాష్ట్రసంఘమునకును చందాదానములుచేయుట. (4) "ఇండియన్ స్కృతులు" అను అంగ్లేయ పత్రికను మన యద్యయమును గూర్చి ముఖ్యనివేదనములను ప్రకటించు చున్న "గ్రంథాలయ సర్వస్వము"నకును చందాదారులను కూర్చుట. 2, 3 ఉద్దేశములకు సంబంధించిన వకులు భటు ఉద్యోగగ్రాహకులు, 1, 4 పకులు బాలభటులును చేయవలసి యున్నది. కొంచెము ముందుగా నాలోచించి ఏర్పాట్లుచేసి కొనియెడల ఇవియున్నయు మిక్కిలి సులభము. చందాదానములు చేయువారు, భటద్యయగ్రాహకులుగా నుండి, వారి పరకములను గురించి పోగుచేసిన సామ్యులకు లెక్కనంచవలెను. మీ ప్రదర్శనములవల్లను, సభ్యులవల్లను వచ్చు చందాలను మీ సంఘమునకుండి, మీరు వసూలు చేయు చందాలను రాష్ట్రసంఘ నిధికి వందలయెను. "స్కృతులపత్రిక" కెక్కుర చందా దారులను చేర్చిన వారి కొక డేరా బహుమాన మీయవలెను. కనుక పట్టుదులతో పనిచేయవలెను.

భటులారా! ఇవి చదువుటకు మీ కోరికను గు జనింప వచ్చును. జను మంతయు నునము నుండునందేము చేయు ఏర్పాట్లులో నుండును. కావున మీర నిర్ణయముగా నుండవలె నని ఇంతగా వ్రాసితిని. ఈ విధముగ నాలోచించి మీకు తోచిన ఉపయోగమును విధములనెల్ల గృహింపవచ్చును. ఇట్లు ప్రయత్నముల వలన లాభ మేమియో యోచించితిరా? మొదటి ఉద్దేశమువల్ల మీ కెక్కుర భటులును, రెండవ దానివలన మీ కప్రోత్సాహ ములును, మూడవ దానివలన ఎట్లగు అమృతప్రీతియు, పుష్క ములు మొదలగు, నాల్గవదానివలన ఇప్పటి మన పత్రికయే మరింత పెద్దదియు, చక్కనిదియు చేపొరగలవు.

కావున నెవకంజనముక ఎల్లరమును ఒక్క గొప్ప యత్నముచేసి ఈ భటద్యయమును జయప్రద మొనరిండు. ఆమెకా సోదరులవలె మనము కూడ జేతసేవకు గడుగు దము. ఇప్పటినుండియు మీ సభలలోను, పి.కాలలకు పోవు నత్తకును ఏమి చేయవలయునదియును ఆలోచించుకొనుడు. కావలసినంత గడు వింకనుగలదు. ప్రతిభటుడును తానీవారము దినములలో ఏమి చేయవలయును త్వరలో నిశ్చయించుకొని ఆ ప్రకారముచేయవలెను. ఏమియు చేయక సోమరిగా నుండు భటు డుండ దని నమ్మదను. కావున భారతభక్తులారా మామేర్! మామేర్!! మామేర్!!!

వారణాసి వేంకటసుబ్బారావు,

ఆంధ్రరాష్ట్రము సహాయ కమిషనుడు.

వివాకబహదూర్, పి. కేశవస్వామిగారి పామిడిగ్రామ దర్శనము:—పిల్లగారు కడపగ్రామమునకు గడచిన 19-వ తేదీ శుక్రవారము పామిడిగ్రామ పంచాయతీ మొబిద్దరి ఏర్పా టుచేయునిమిత్తమొచ్చిరి. గ్రామస్థుల నేతలు మాజెల్ల లకుడే స్వామిరావుగారిని తహశీలుదార్ భాజ్ గారిని ఏర్పాటుచేయ గలందులకు తమ సమ్మతిని తెలియజెప్పగా (వెనీ డెంటు గారు వైయిద్దరిమొబిద్దరు భాయవచ్చిరి. (2) వై సంగతియిగియుగా ప్రజలు కాలము కష్టముగానుండుటవలన ఈ సంవత్సరము ఇండ్లగుత్తలు మాపీలేక తక్కువకాని చేయవలెననియు మనని చేసుకొనిరి. కష్టముల నెరిగిన పిల్లగారు వేదలయందు అంతః కరణగలవారై యీ విషయమై సర్కారువారికి వ్రాసెదనని చెప్పి తమగ్రామమునకు వెల్లిరి—ఒకవలెభటుడు

National Psycho Physical Culture
University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
10, Audiappanaik Street, (Upstairs) Madras.

స్థానికాది వార్తలు

మొయిలు స్త్రీమరు:—11-వ తేదీ నీరుటపాలను తీసికొని ప్లాస్టీక్ బరుల అల్ట్రాబరు నెల 1-వ తేదీ బుధవారము నాటికి బొంబాయి రేవుకు వచ్చును.

తపాలనోటీసు:—కొలంబొమియన్ గవర్నమెంటు తాను పోషించిన తపాలా అల్ట్రాబరు 2-వ తేదీ సాయంత్రం 6-30 గంటలకు తపాలా బెస్ట్ పోస్టు లోన్ చేరవలెనని తెలిపినది.

సంస్థానముల సమస్యలు:—సంస్థానముల తరఫులను గూర్చిన సమస్యలను యిండియా దొరతనమువారిలో చర్చించుటకు సంస్థానాధిపతుల తరఫున కవి, బిశ్మిల్, ఆల్వాస్, నవగృహ సంస్థానాధిపతులు నిష్ఠాను వెళ్ళిరి.

మాస్ సర్వీస్ దానంద సింహ్ గారు:—మాస్ సర్వీస్ దానంద సింహ్ గారిని బీహారు శాసన సభలోని ఆధికార పక్షము సామాన్య శాసనసభకు నియోజించినది సరిగాదను నాక్షేపణ రాజ్యాధికారుల విచారణచేసి నియోజనము నడియేనని నిర్ణయించిరి.

నీమయిలు తానులు:—యధురంధ్ర మైకెరువారి బ్రిటిషు తేతమునుండి తానులు రాజీలేన. యిటీవలే గ్లాస్టో నుండి కలకత్తాకు వచ్చినవారిలో 40కి పైబడిన వచ్చిన ప్రకటించిన వార్త సరిగాదు. యధురంధ్ర మైకెరువారు గ్లాస్టో లింగులనుండి తానులు సరిగా కలకత్తాకు వచ్చుచున్నారని తెలిపిన వార్త కలకత్తాకు వచ్చినవారి ప్రకటించిరి.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును దేశాన్ని విశ్వవిద్యాలయ చట్టముతో పాటు సామాన్య శాసనసభకు ఉపసాదించుటకు. సామల వాద్యాలముల అచ్చు ప్రకటనలు సేసే సభ్యులకు చేరిన తేదీ మొదలు కనీసము 3 నెలలైన పర్యంతము ఆ చట్టము ఉపసాదించుటకు యిండియా దొరతనమువారికి ప్రాయటకు కలకత్తా సేనాధిపతులు ఈ నెల 27 వ తేదీని తీర్మానించిరి.

శిశుపోషణము:—పూజానగరమున 27వ తేదీ రాత్రి శ్రీలక్ష్మణమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము సేవించునని మా బాలల బూటచందు గారు శిశుపోషణ విభాగమును సీని మాలో చూపిరి. లాయకు ప్రభు, తాతా ప్రభుగారు చాల మంది పాల్గొని, హిందూ, క్రైస్తవీయులు వచ్చిరి. లాయకు సరిగారి సుతకముగల కాళ్ళపై క్రీడలు విక్రయించగా రామనారాయణ అచ్యుత చౌదరిగారు దానిని 800లకు కొనెను. ఇట్లే ద్రవ్యములను వచ్చినవారలతో విశేషములను బీదలకు శ్రీలక్ష్మణ కుమారులకు ప్రదర్శనము జరుపబడును.

దసరా మహోత్సవములు:—చెన్నైపురాం ప్రసాదా పక్షమున వచ్చుపూలలో జరుగుచున్న దసరా వనోత్సవముల సందర్భమున సేతు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు రావులహూర్ కలకల కట్టకు శ్రీకృష్ణగారి యాతిభ్యును జరుగును సారంగధర నాటకములోని కొన్ని రంగములు ప్రదర్శించబడును. రేపు మంగళ కారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మురగాల రాజాగారి యాతిభ్యును జరుగును. విశేష వస్త్రధారణ ప్రదర్శనము గావించబడును.

క్రాంత తాతాకంపెన్సె:—9 కొట్ల మూలభనము లో కొత్తగా నిర్మక సంఘ మేర్పరచబడినది. వనపాక సంఘమునకు 3వ దోరలుతాతాగారి రక్షణము. 3వ సానును చేసిక, 3వ సానులో బోయా, 3వ సానుల్నాము కరిభా యి, పునాలో తనదాను ధామిదాను, ఏ. జే. బిలుమెరియా హెచ్. పి. గిబ్బిగార్లు సభ్యులు. విశిష్ట శ్రీ చాటుల తేను గాన నీలమాలాదేవి సంగమింపబడిన సభ్యులకు కట్టి 150 వేల గుర్రముల కత్తిరి కలిగించుట మీ సంకల్పము. పూ నాటిగా వావేలితాలాకా మూల్నా గ్రామమునకు నానులు సంగమింపబడును. అచట నానకట్ట కట్టబడును. అట నుండిన కొండలమీదుగా ప్రవహించి 1750 అడుగుల ఎత్తు నుండి క్రొందకు దిగును. ఫిరాయెద్ద ఉత్పత్తిపాన మేర్పరచబడును. అటనుండి బొంబాయికి 10 మైళ్లదూరము కలదు. ఈ ఏర్పాటును నిబ్బుగా రాజాగారిది.

వంజుబుబాబు:—దీనికై మదలకొలంది పెద్ద పెద్ద కంపెనీలవారును కృత్యమును వస్తువునువేసిరి. యూరో పియను వర్తకులకు కృత్యము శ్రీమతులు మాత్రం ఈ సందర్భమున లోబడుట ప్రశంసనీయము. జి. కన్నయ్యసెట్టి అండు నప్ప, ఎస్. నుబ్బయ్య సెట్టిగారు కృష్ణా అండుకో, పి. ఎస్. సీమ్ అండుకో, పి. కాథమని సెట్టిగారు, వి. రాఘవులు సెట్టి గారు, పి. రంగయ్య సెట్టిగారు, వరదరాజులు శామిడుగారు, అయ్యతాంజనము డిపా ప్రాప్రయటకు కే. నాగేశ్వర రావు గారు మొదలైన యాగ్రులు చాలమంది పామును వేసిరి.

బంగారము దిగుమతి:—బంగారమును కొనివారు తాము కొన్న తేదీను బంగారమును ఎగుమతి చేయుచు కాలమున కవటమును ఆక్రమించునని ప్రకారము దానిని విక్రయించునని ఆరేము ప్రకారము బొంబాయి ఆక్రమించు జరలు సామ్య నిమిటకు పూచీతుకు గాన పంపట కంగీకరించువారు తాము కొన్న తేదీని ఆయుద్యునికి మొదలే ప్రాయకరెక. ఆంగ్ల తేదీయను యిండియాను పుత్ర నిమిత్తము కొనబడిన బంగారమునకు ఇండియా కార్యాలయమువారు గూడ నిట్టి ఏర్పాటుచే చేయును అని ఇండియా దొరతనము వారు ప్రకటించిరి.

అనుభూతి క్రక్రిములు లేక గోనాయి చీట కాల:—చీటకును, ఏలకపాముగలవారు ఎలక చెవియొకడు, వేరవారు ఆతుకు, మాచికత్రి, బొమ్మాయి కాయలను, వేపపువ్వును నివ్యమును కాకములకు సుపయోగించుట మంచి. ఏలక చెవియొకడు, వాటిలకంగలలు. తురా సాని ఓరుకు ఈ మూడునుగాని విశ్వేయగాని కనాముగాని సేవించిన నులివును ఏలకపామును వేరవారు.

పసిబిడ్డలకు గలగు జుజు, దగ్గు, అజీర్, విశేషములు మీయారు మంచికొచ్చును. అరణ్యగింజయెత్తు మొదలు నాలుగున్న గింజయెత్తు చుట్టలలో కిచ్చి యిచ్చుట మంచి. అతిమధురము బుద్ధులందుకొనిన పాడి దగ్గు తగ్గును. వేడివేడి తిఫరాకపాములలో కంబళిదగ్గును అన్ని పిండి దానితో కాపుట గొప్ప వాపులు దగ్గును. (వన్యవృత్తి ప్రతిపాదించి).

మదరాసు లిబరల్ లీగు, వంజుబు రిలీఫ్ ఫండు:—సెప్టెంబరు 2వ తేదీని 35 పి ఎస్. కె.కె.య్యును య్యుగారి యభ్యుక్తిక్రింద బీదలగింజలో తీర్మానించబడిన ప్రకారము ఈక్రింద వివరించబడిన విరాళములు వసూలుచేసి బీదలపాములకు వంజుబుబాబు తివారిగారికి వంజుబుబాబు వివరాలదాను చతుర్వేదము ఆన్ డ్ కంపెనీ 101, పి. జి.బుల్ హాకిం సాహెబు గారు 100, 35 పి. ఎస్. కె.కె.య్యును య్యుగారి 35 పి. ఎస్. కె.కె.కె. ఆర్. మొదలగునా కాశ్రీ. పి. పి. పి. కే. లక్ష్మణులసెట్టిగారు ఎల్. పి. గోవిందరావులసెట్టిగారు ఒక్కొక్కరు 50, ఎమ్. పి. కె.కె.కె. బాచాసాహెబు ఒకసంకల్పము మాత్రా అయ్యుభాక్ గార్లు ఒక్కొక్కరు 25, కే. పి. పి. రామనారాయణ బి. సే. తారామరావుగార్లు చెరు 15, ఎమ్. కొలంబొమి మొదలయినవారు 15. ఎస్. సేకేశాశ్రీ డాక్టర్ ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యగారు, రావుసాహెబు జి. మొదలగునా రావు బహదూర్ కే. బి. రామనాథన్ గార్లు ఒక్కొక్కరు 10, పి. పి. ను ప్రవృత్తియ్యగారు 5.

ఆంధ్రీయ కృత్యవర్తి:—నిన్న మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు చెన్నైపురా ప్రసాదాధనమున విద్యాకాళాపక్షమున ఆంధ్రీయ కృత్యవర్తియ్య జుగం. నీలమాలా బాన్సుల కృష్ణ గుంటూరు నెల్లూరు మండలముల వరదాను మొదలగు స్థలములనుండి కి మండి యభ్యుక్తుల దరఖాస్తులు పిలిచారితో ఒకరు విద్యార్థులగుటచే తమ యభ్యుక్తియ్యమును వదలకొనిరి; మరి యొకరు చాజన కాలేకు. అరుగుకు వచ్చిరి. గాడిచెర్ల పొనసోత్తయ్య రావు, ఎమ్. పి. ఆర్. కృష్ణా మొదలగునా, బి. పి. బి. ఎల్. సామి మొదలగునా శ్రీకృష్ణగారు కరిక్షుకు అగాని క్షయం వచ్చిరి. ఆకాలమైనను, శ్రోతలకు కొందరకును వక్రల కొక విధమైన యుత్సాహకారణ మయ్యెను. ఆంధ్రీయ కృత్యవర్తియ్య కరిక్షాధిని నాగేశ్వరరావులసెట్టిగారు వారదాని సూర్య రావుగారు ఆటవల్లి నారాయణరావులసెట్టిగారు, ఎమ్. పి. గారు ప్రాఫెసర్ బుజును రామకోగారావుగారు మున్నగు వారు వెక్కురు సభకు విచ్చేసిరి. 'కృత్యవర్తి' అని ప్రయా

జనము' కరిక్షాంశముగా నిశ్చయించుటకు. అభ్యుక్తులందరూ విజయ వాంతులై యొందొరుల మించ ప్రయత్నించి తమ వాక్యాభ్యుక్తులను వాచి సభ్యుల నానందపించిరి. ఒక్కొక్కరికి వదేసి నిమిషము లాలోచించుటకు వదేసి నిమిషములు మాటాడుటకును కృత్యవర్తియ్య బడినను. నిమిషవిభాగము, ప్రకాశిక, భావ, వాగ్విభుంధము అను కర్మ కలక్రింద కరిక్షకులు సమానములై కేసు గావించిరి. తొలినాటి నుండి పండిత రంకు బంగారులసెట్టిగారు మొదటి దానికి అనగా కాక బాన్సురి నాగేశ్వరరావులసెట్టిగారు కరిక్షమునకు కంబళియం దుపాధ్యాయముగాను అయ్యెదధారి మైమసాటి పానుమంక రావు కంబళియగారు అయ్యెదధారి రామింజుబడి. మీ మొత్తము 120 గుణములలో 76 గుణములు సంపాదించగలిగిరి. రెండవదానికి అనగా డాక్టరు కే. ఎస్. కే.సిగారి బంగారు కరిక్షమునకు స్వధర్మకాళికా కృతికాధికము కనకర్తి మార్కండేయకర్మ గారు అయ్యెదధారి కరిక్షించిరి. మీరు 62½ గుణములు సంపాదించిరి. పరీక్షకులలో జి. దీనదయాళు శాయముగా రంజువారు మరి యొకరుగాడ బహుమానములని పరీక్షకులు సుక్రిందకాగ్రించిరి. నామధు గారు 55½ గుణములు సంపాదించిరి. పిరి కొక మొదటికము కమహానముగా నియ్యటకు నిర్ణయించబడినది. ఈ మూడు బహుమానములకు విజయవర్తియ్యగారు విద్యాకాళాపక్షమున వచ్చుపూలలో బంగారు సభయందు తీర్పుల కిచ్చుటను. బహుమాన ప్రకారమును పరీక్షకులకు పరీక్షకులకు పాంపడుటకు విద్యాకాళాపక్షమునా వాకసభ్యులు నాల్గవారి గోపాలరావుగారు కృష్ణ రావుల కనిలగు వందనం లర్పించుటతో సభ సమాప్తమయ్యెను.

వంజుబుబాబు:—నిన్న గోకేశ్వరంలో ప్రారంభమైన వంజుబుబాబు తాము వండిన బంగారవాచి ఎస్. అయ్యంగారు తామరు 1,200లకు కొనిరి. తామరు గారి ప్రోమైదు ఫాటోను సామి మొదలగునా సెట్టిగారు రు 250 లకు కొనిరి. తిలకగారిఫాటోను ఎస్. క్షూరింగయ్యంగారు రు 155లకు కొనిరి. ఒక చిన్న బంగారు వాచి కట్ట మసెట్టిగారు రు 15లకు కొనిరి. ఎస్. కే. అయ్యంగారి కలింజాను ఎస్. కే. అయ్యంగారు రు 10లకు కొనిరి. కృష్ణ (విక్రీయము) ను కట్టమ సెట్టిగారి భార్య రు 70లకు కొనినది. ఒక పి. జి. న. బి. వి. క. అయ్య గారు రు 45లకు కొనిరి. బంగారు కిచ్చువాచి బానుకు కనకాచంద్రనగర్ గారు 60లకు కొనిరి. బంగారు పరికరముల పెద్ద పెండ్లి గిన్నెకు విద్యాసార పాంధ్యగారు రు 40 లకు కొనిరి. ఒక చిన్న పెండ్లి గిన్నెకు రంగనాయకుల సెట్టిగారు రు 80 లకు కొనిరి. ఎస్. నరసామి సెట్టిగారు ఇచ్చిరి బంగారపు తేకు గురు ఏ. ఆర్. దొంసామి అయ్యంగారు గారు రు 50లకు కొనిరి. జి. రంగయ్యనాయకు గారు ఇచ్చిన తెల్లరాళ్ళ యంగరమును కే. ఎస్. వి. రామగారు రు 80 లకు కొనిరి. రావుసాహెబు డాక్టరు యూ. రామారావు గారు తామిచ్చిన భాగ్యనిబాబును తామరు 80 లకు కొనిరి. పూలములు 10, 12, 7 రూపాయలకు రంగనాథమోహన్ వరంగరావు కొత్తయ కృష్ణయ్యగార్లు కొనిరి.

అఖిలభారత ధన్వంతరి పూజ:—అఖిల భారత యుర్యేద మండలివారు అల్ట్రాబరు నెల 2-వ తేదీ ధన్వంతరి ఉత్సవముగా నిర్వహించిరి. ఆ యుర్యేదవర్తి లందరు ఆనాడు ధన్వంతరిపూజచేయవలె ననియు దానికి ముందుభారత ఆయుర్యేద ప్రదర్శనములకు సహాధికారులు ఉపభ్యుక్తులను జరుపవలెననియు హిందూ క్షి. యూ. యుర్యేద వైద్యులందరూ ఇంజింబ్ కిచ్చి ఆయుర్యేద ప్రతిపక్షలను హామము నిమిత్తమును భిక్షులు విరాళములు వసూలుచేసి ఆయుర్యేద మహామండలి సభలలోని 5-వ మూర్తియ ప్రకారము సామగర తంతు మొత్తమును మదరాసు కేంద్రంలో పోస్టాఫీసు అఖిలభారత ఆయుర్యేద మహామండలి లోకాభ్యుధులను పంపరలెననియు మహామండలివారు కోరెను.

స్వాభివృద్ధి:—చెన్నైపురా ప్రసాదాధన విద్యాకాళాపక్షమున విజయవర్తియ్యగారు సాయంకాలము వచ్చుపూలలో ఆటవల్లి నారాయణరావులసెట్టిగారు, ఎమ్. పి. గారు 'స్వాభివృద్ధి'ని గూర్చి యాంధ్రమున మహాసంతోషము.

ఆంధ్రవత్తిక

1919-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేదీ

సోమవారము.

ఆహారపదార్థముల ధరలు

అన్ని దేశములందును గొప్ప కలవరమునకు గారణముగ నున్న ఆహారవస్తువుల ధరలసమస్యను విప్పుట గహనవిషయముగ నున్నది. ధర లెంత పెరిగినవి? ఎందులకు పెరిగినవి? ధరలు తగ్గునా? ఎటులు తగ్గునను విషయములందు ఆర్థికపండితులకు భేదాభిప్రాయములు గలవు. ఈ సమస్యలకు మూలకారణములు సిద్ధాంతమునందు సమానమైనను వాడుకయందు దేశస్థితిని కాలస్వభావమును ప్రజాశీలమును ననుసరించి మార్పులను జెందుచుండు నని ప్రపంచార్థికచరిత్రము వెల్లడిచేయుచున్నది. ఆహారముల ధరలు పెరుగుటకు మూలకారణము పాశ్చాత్యుల పరిశ్రమాభిలాష యని విషయవిమర్శనవలన తెలియగలదు. పాశ్చాత్యులు వారి దేశములందు మహాయంత్రాలయములను స్థాపించి పరిశ్రమలను ప్రారంభించి వ్యవసాయపరిశ్రమను వెనుకకు త్రోసిరి. పాశ్చాత్యదేశములందు 19వ శతాబ్దియందు ఆహారముల వ్యవత్పత్తి క్రమముగ తగ్గినది. ఆహారముల వ్యవత్పత్తి తగ్గినను జనసంఖ్య క్రమముగ హెచ్చినది. పాశ్చాత్యులు మన దేశమునకును నితరదేశములకును నిర్మాణపదార్థములను బంపి ఆ దేశములనుండి ఆహారపదార్థములను స్వదేశములకు దీసికొని పోవుచుండిరి. పాశ్చాత్యదేశములకును నితరదేశములకును గమనాగమనములు సులభసాధ్యము లగుటచేసి మనదేశము నుండి విదేశముల కాహారపదార్థము లెగుమతియగుచుండెడివి. ప్రత్తి, జనపనార, నూనెగింజలు మొదలగు పదార్థముల కధికధరలు గిట్టింపగుట వలనను మనదేశమునం దాహారపదార్థములను పండించుటకు బదులు ధర గల నితరపదార్థములను పండించుట వాడుకయైనది. యుద్ధమువలన నీ పరిస్థితులు మరింత దుర్భరములైనవి. యూరపు ఖండమునందు పంటలు తగ్గినవి. ఆహారపదార్థముల ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి. మన దేశమునుండి దొరతనమువారాహార పదార్థములను ఇంగ్లాండునకును నితరదేశములకును నెగుమతిచేసిరి. ఈ విపరీతస్థితులకు తోడుగ గతసంవత్సరమునందు దుష్కాలము సంప్రాప్తమైనది. ఈ కారణములన్నియును గలిసి ధరలను పెంచినవి.

నిన్న నీవిషయమై డాక్టరు గిల్బర్టు స్లేటరుగారు చేసిన యుపన్యాసమునందు ధరలు పెరుగుటకు గారణములను నాహారము తగ్గుటయును నితరదేశములందు ధరలు పెరుగుటయును గాక మన దేశమునందు నాణెముల చెలామణి విపరీతముగ పెరుగుటయును కారణముని తెలిపియుండిరి. మన దేశమునందు 1916 నుండి 1919 ఆగస్టువరకును 124 కోట్ల వెండి రూప్యములును 168 కోట్ల నోట్లను వాడుకకు వచ్చినవి. మొత్తమున నీ నాలుగేండ్లయందును 210 కోట్ల రూప్యములు చెలామణియధికమైనవి. నాణెముల చెలామణి పెరుగుటవలనను వస్తువుల ధరలును పెరిగినవి. పట్టణములందు ఇండ్లధరలు రెండుమూడురెట్లు పెరిగినవి. గ్రామములందు భూములధరలు పెరుగుటకుండుటకు గారణము ధరలు పెరుగుటవలన గలిగిన

గిన లాభము విశేషము రయితులకు గలుగలేదు. అందువలన గ్రామసీమలందు ధనమపహరణమైనది. వర్తకులకు మధ్యస్థులకు గలిగినది. ధరలు పెరిగిన రీతిని జనుల ఆదాయము కూడ పెరిగినయెడల ప్రజలకు కష్టములు గలిగియుండవు. గొప్పవర్తకులు యంత్రాలయోధికారులు విశేషమైన లాభములను గడించినను మధ్యమస్థితి గలవారి రాబడియును సామాన్యుల రాబడియును వృద్ధిని బొందలేదు. రూపాయొక్క కొనుగోలుధర తగ్గినది. పూర్వము ఒకరూపాయకు 10 శేరులు దొరకెడి గింజలు ఇప్పుడు రూపాయకు 4 శేరులు విక్రయించబడుచున్నవి. పనివాండ్ర రాబడి 100-కి 50 హెచ్చినను ఆహారపదార్థముల ధరలు 100-కి 120 వంతునైనను పెరిగినవి. సామాన్యజాసన సభయందు మంతుగారు శేవులములందు ధరలు 100-కి 50 వంతున పెరిగిన వని తెలిపి యుండిరి. ఈ పెరుగుట శేవులములకు చెల్లినను దేశమధ్యస్థలములందు 100-కి 120 వంతున పెరిగిన దని గిల్బర్టుగారు తెలిపిన భావము నిజమని దేశపరిస్థితుల నెరిగిన వారికి తెలిసియున్నది. అధికారులెప్పుడును వారి బాధ్యతలను కొండంతలు చేయుట యును ప్రజలకష్టములను గోరంతలను జేయుట యును నాచారమని మంతుగారి నిరీక్షణమునకును స్లేటరుగారి నిరీక్షణమునకును గల తారతమ్యము వ్యక్తముచేయుచున్నది. గత సంవత్సరమునందు పంటలు చెడుటవలనను యుద్ధమువలనను ధరలు పెరిగినవి. ఈ యేడు యుద్ధ ముగినది. పంటలు పండినవి. ఈ కారణములవలనను ధరలు తగ్గునని నమ్ముట కాధారములు గలవా లేవా? యను ప్రశ్నలను విమర్శించి తగ్గుననుటకు సూచనలు లేవని స్లేటరుగారు నిశ్చయించిరి. ఆహారపదార్థముల ధర లితరదేశములందు మూడు రెట్లు పెరిగినవి. హిందూదేశమునందు 1 1/2 రెట్లు పెరిగినవి. ఇతరదేశములకును మనదేశమునకును స్వేచ్ఛావ్యాపారము జరుగుచుండునంతవరకు ధరలు తగ్గుటకు వీలులేదు. రయితులు వర్తకులు వారి ధాన్యమునకు మంచి ధరల నిచ్చెడివారికి వారిసరకుల నమ్ముదురు. యుద్ధము నిలిచినది. స్త్రీమరుల రాకపోకలు సులభము లగును. ఇతరదేశముల గిరాకి హెచ్చును. ఇతర దేశములందు ధరలు హెచ్చుగ నుండునంతవరకును మన దేశవస్తువుల ధరలును పెరుగునుగాని తరుగనేరవు. ఇతరదేశముల కాహారపదార్థములను బంపుటను నిర్బంధించినపుడు రెండు విధములైన కష్టములు గలుగుచున్నవి. రయితులకు వచ్చెడి లాభము పోయి వ్యవసాయపు వృత్తి వ్యాపకము గాదు. వ్యవసాయపు వృత్తి యందు ముఖ్యముగ నాహారపదార్థముల పంటలు తగ్గుట వలనను నవసరమైన పంటలను పండించుటయును తగ్గును. ఇతరపదార్థముల యెగుమతి నాపనపుడు వానికి గిరాకి యున్నపుడు ప్రజలు గిరాకియున్న వస్తువులను పండించుదురు. ఇంతవరకును యూరపు దేశములకును మనదేశమునకును నీ పద్ధతివలననే అనర్థకము గలిగినది. అన్ని వస్తువుల యెగుమతికిని నిర్బంధమును గల్పించిన, దేశసంపదలు వృద్ధిని బొందవు. ఈ కారణములవలనను పంటకాలము రాగానే ఎగుమతుల ప్రతిషేధమును తొలగింపవలయు నని స్లేటరుగారు గట్టిగా చెలిపిరి. ఎగుమతుల ప్రతిషేధమును కేవలము మిత్రరాజ్యములకే కాకను నన్ని రాజ్యములకును దొలగింపవలయునని ఈ సందర్భమునందు దెలుపవలసి యున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము శత్రురాజ్యములు విశేషముగ మన యాహారపదార్థములను గొనుచుండెడివి. ఇప్పుడు మన యెగుమతుల ప్రతిబంధకములను తొలగింపమండలి రాజ్యములకు మాత్రము తొలగిం

చిన, మన రయితుల లాభము తగ్గుట సహజము. సామాన్య వ్యాపార తంత్రము వలనను మన దేశమునకు గలుగనున్న ఈ యుపద్రవము నుండి దేశమును గాపాడుట కార్థిక స్వాతంత్ర్య మవసరమని స్లేటరుగారు తెలిపి యుండిరి. మనదేశమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము గలుగుటకు మన మింగ్లాండుదేశమునకు బాకీపడిన సొమ్మును చెల్లింప వలయును. ఆ బాకీని చెల్లించుట కిది మంచితరుణము. ఇంగ్లాండునందు మన దేశపు పత్రములు 100-కి 62 విలువనుమాత్రము గలిగియున్నవి. ఆపత్రములను మనదేశపు శ్రీమంతులుగొనిన మన దేశము అప్పునుండి బయటపడును. పత్రములను గొనినవారు ముందు లాభమును బొందగలరు.

అంతర్జాతీయార్థిక సమస్యలమీద నాధారపడిన మనదేశపు అప్పులసమస్య ఎటులున్నను మన దేశముల క్షేమమున కవసరమైన ధరలసమస్యను నిర్ణయించుట యత్యవసరము. ధరలుతగ్గుట సంభవముగాదనియును సామాన్యుల జీతములను వృద్ధి చేయవలయు ననియును స్లేటరు గారు పదేపదేచిరి. విశేష లాభమును బొందిన దూడిదార యంత్రాలయోధికారులకిది సాధ్యమైనను రయితులకును నితరవృత్తులవారికిని నిది సాధ్యము గాదు. పుట్టెడు ధాన్యము నిచ్చెడి రయితు రెండుపుట్ల ధాన్యము సీయజాలడు. ఈ వృద్ధి అసలునకే మోసము గలుగజేయును. రెండవ సాధనము పంటలను వృద్ధిచేయుటయై యున్నది. సాగగుచున్న పొలముల పంటలను వృద్ధిచేయవలయును. క్రొత్తపొలములను సాగునకు జేర్చవలయును. ప్రభుత్వమువారు నిర్ధకముగ మెస పోటేమియాయందు చేయుచున్న వ్యయమును మన దేశమునందు చేసిన మంచి నీటివనరు లేర్పడి క్రొత్తపొలము సాగునకు రాగలదు. ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయుటవలనను ధరలు తగ్గుటకు కొన్ని యవకాశము లున్నను, వినియోగమును నియమించుట యును నవసరమని మహాసంగ్రామము వ్యక్తము చేసినది. ఆహారపదార్థములు వ్యర్థముగ మద్యాదుల నిర్మాణమునకు వినియోగపడుచున్నవి. ఈవ్యర్థమైన వినియోగమును నాపుటయును నాహార ధరలను తగ్గించుటకు సాధనము. ప్రభుత్వమునా రాహారపదార్థముల ధరలను తగ్గించుటకై సకలవిధముల పాటుపడి ప్రజల నుద్ధరించుట వారిధర్మమై యున్నది.

పంజాబునిధివారము

—(10:)—

చెన్నపురియుత్సాహము

పంజాబునిధికి చెన్నపురివాసులు చూపుచున్న పరమోత్సాహమునకు గోకలె భవనమునందు నిన్న సాయంత్రము చూపిన యుత్సాహము నిదర్శనముగ నున్నది. వృద్ధులు యువజనులు ఏలముపాటను పాడుటయందు జూపిన యుత్సాహము దేశ బాంధవత్వమును సహస్రముఖముల చాటుచున్నది. ఆంధ్రయువకుల పెరిసిన భాగస్వామి రాధాకృష్ణయ్యగారు వారి బంగారు గడియారమును ఏలము పాడుటకు మొదలుపెట్టినపు డెవరును వారి గడియారము వెల నెరిగి యుండదు. విద్యాసాగర పాండ్యగారు రూ 1000 ల వరకు పాటపాడిరి. రాధాకృష్ణయ్యగారే రూ 1200 లకు తనపేరను కొట్టి జేయించుకొనిరి. ఈ యుత్సాహమునె స్వామి వేంకటాచలము శ్రేణిగారు రవీంద్రనాథ ఠాకూరు చిత్రపటమును గొనుట యందును కస్తూరి రంగయ్యగారు లోకమాన్య తిలకు చిత్రపటమును గొనుట యందును జూపిరి. ఈ విధ

ముగ నుత్సాహ మాద్యంతములవరకు నుండిన వేలకొలది రూక్యములు చెప్పపుయందు జమ గాగలవు. చెప్పపురివాని లింతటి యుత్సాహమును జూపుచుండగ నాంధ్రసోదరు లేమి చేయుచున్నారను క్రశ్నే ఆంధ్రాభిమానుల హృదయములందు గలుగుచున్నది. ఆంధ్రులు వాక్కులుగాని తార్కానాలుగా రను వదలి ఇదివరకే కలను. కొండా వెంకటప్పయ్య కంతులుగారు న్యూ ఇండియాపత్రిక తాంధ్రుల కర్తవ్యమును గురించి యొక లేఖను వ్రాసి యుండిరి. ఆంధ్రసోదరులు వారి విన్నవమును గమనించి కంజాబు నిధికి సహాయమును జేయుటకు ప్రయత్నములకు బూనుకొని యుందురు. వెంకటప్పయ్య కంతులుగారు వారి హెచ్చరిక నాంధ్రమున నాంధ్రపత్రికల కేల కంతు లేదో తెలియకున్నది. కంజాబు నిధికి సహాయమును జేయుట యం దాంధ్ర సోదరులు ద్రవిడ సోదరులకు వెనుకబడి యుండుట సిగ్గుకాదు. కాని జేశమునం జే మూలను సహాయమును జేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నటులు గమనించుట లేదు. సవరాత్మలందు మూడు దినములు గడించినవి. శేషించిన ఆరుదినములం దైనను నాంధ్ర సోదరులు కంజాబు నిధికి ద్రవ్యమును వసూలు చేయుటకు యథాశక్తిని ప్రయత్నముచేసి తమ గౌరవమును గాపాడుకొందురని నమ్ముచున్నాము. గ్రామమున కొక రూపాయను ఎనూరు చేసిన వేలకొలది రూక్యములను కంజాబు నిధికి వసూలు చేయువచ్చును గ్రామవాసులు కట్టణవాసులు విద్యావంతులు వర్తకులు వ్యవసాయదారులు స్త్రీలు పురుషులు చెప్పపురివాసులవలె వివిధ క్రయత్నములను జేసి కంజాబు నిధికి ద్రవ్యసహాయమును జేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

కాలమాసస్థితి.
ఉత్తర సర్కారులందు సెప్టెంబరు 13-20 గతవారమునందు వానలు చాలతక్కువగ నున్నవి. దత్తమండలములందు సామాన్యముగ నున్నవి. నెగలున నుత్తరమండలములం దీ యేడు వానలు తక్కువగ నున్నవి. దత్తమండలములందు మామూలు వానలు కురిసినవి. బియ్యము రాగులధర గతవారమునందు కొంచెము తగ్గినటులు లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. కృష్ణాయందు బియ్యము 3 1/2 శేరులను నితర మండలములందు 4 లేక 4 1/2 శేరులును నమ్ముబడుచున్నవి. అదివరకు 9 శేరులు అమ్ముబడెడివి. రాగులు చీపు 16, 14 శేర్లకు బదులు 6, 5 శేర్లు అమ్ముబడుచున్నవి. ఆంధ్రమండలములందు కడవయందు ధరలు హెచ్చుగ నున్నవి. బియ్యము 3 1/2 రాగులు 5 శేర్లు అమ్ముబడుచున్నవి. ఆహారవార్తముల ధరలవలె నితరవస్తువుల ధరలను పెరిగినపుడు ప్రజలకేవలము దుర్భరమగును. సామ్రాజ్యసభ యందు మంతు గారు ధరలు 100కి 50 వంతున పెరిగినవని తెలిపిరి. కాని చెప్పపురి క్రభుత్వము ప్రచురించిన లెక్కలు ధరలు 100-కి 100 నుండి 150 వరకు పెరిగినటులు తెలుపుచున్నవి.

పేగుజాద్యపు మరణములు
చెన్నరాష్ట్రమునందు 1893 ఆగస్టు నుండి 1919 సెప్టెంబరు 20 తేదీ వరకును 2,14,767 మందికి పేగు తగిలి అందు 1,61,509 మంది మృతినొందిరి. ఆంధ్రమండలములందు అనంతపురమునందు, 9913 బళ్లారియందు 15,360, చిత్తూరు నందు 414, గంజామునందు 23, గోదావరియందు 26, గుంటూరునందు 724, కృష్ణాయందు 34,

కర్నూలునందు 3,159, చెన్నపురియందు 187, నెల్లూరునందు 12, విశాఖకట్టణమునందు 492 కడవయందు 808 మందియును మృతినొందిరి. పేగు తగిలినవారియందు మూడువంతులు చనిపోయిరి. ఈ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 13-20 గల వారమునందు 181 మందికి పేగు వాకిరిది. అందు 113 మృతినొందిరి. తెలుగుమండలములందు పేగు లేకపోవుట శుభముగ నున్నది.

బ్రిటీషు రైల్వే పనివాండ్రు సమ్మెకట్టు
రైల్వేపనివాండ్రును మంత్రులకును సంయోజము గలుగ లేదనియును నిన్నను సమ్మెకట్టు ప్రారంభమైనదనియును వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఇంత పెద్ద సమ్మెకట్టు ఇంగ్లాండునం దింతవరకు సంభవించలేదు. రైలుబండ్లు గమనాగమనము లాగినపుడు జేశమునం దంతటను కష్టములు సంభవించును. సమ్మెకట్టును కట్టినవార్లు సయితము కష్టములనుభవించుదురు. రైలుబండ్లను కొన్నిటివైనను నడుపుటకై క్రభుత్వము సైనికుల నాయత్తము చేసినటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి పనివాండ్రు నాయకుడు థామసుగా రెల్లరులను చేయ జనదని శాసించినను వారి మాటలు సాగునని నమ్ముటకు వీలుండదు. ఈ సమ్మెకట్టు తీవ్ర సారంభమునకు సాధనము గాకుండు నని నమ్ముచున్నాము.

జననమరణములు
ఆగస్టు 18-23 వారమునందు చెన్నరాష్ట్రమునందు 25,000 క్రజలు గల కట్టణములందును దానికి మించిన పట్టణములందు 909 జననములు 1182 మరణములు గలిగి.వి. మరణములు 273 జననములకు మించియున్నవి. జ్వరమువలనను 292 రక్తభేదవలనను 130 కలరావలనను 55 ఇతర రోగములవలనను 566 మందియును మృతినొందిరి. ఆగస్టు 30 వ తేదీతో సంతము నొందినవారమునందు 948 జననములు 1091 మరణములు గలిగినవి. ఈ వారమునందు జననములు హెచ్చినవి మరణములు తగ్గినవి. కాని జననముల కంటెను మరణములసంఖ్య 15 గలదు. మరణముల కారణములు పూర్వమువలె నున్నను మరణములసంఖ్య తగ్గుట సంతృప్తికరము.

కెయిరో అల్లరులు.
కెనాల్, సెప్టెంబరు 26. — కార్మికుల అల్లరి కంటటి కిని నుభ్యకారకు డగు డిప్లూట్ గారిని జేశమునం దీ లోగించుటకు అధికారులు నిశ్చయించిరి. రోమాన్ లికా కంపాదకుడు, బోల్షెవిక్ల పక్షపాతియగు నగు కాంటు డిప్లూట్ గారిని లోగించుటకు గూడ అధికారులు నిశ్చయించిరి. డిప్లూట్ గారిని లోగించినందులకు కోరినవియే కెయిరో కంపాదకులు నమ్మకట్టిరి.

ఆంధ్రవాత్సావత్రికలు.—మన చెన్నరాజధానిలో ఆంధ్రవాతక మెవకుడున్న దైవకవత్రిక ఒక్క ఆంధ్రవత్రికయే. దీనికి పూర్వమునండియు కృష్ణావత్రిక మెవదీ శతాబ్ది కృద్దిక బాల తోడ్పడి తరువాత బయలుదేరిన కత్రికలకు మూలాధారమైనది చెప్పకయ్యకు. ఇంకను నూరేమి యింకదీ తెనుగు వాతవత్రికలు ప్రచురింపబడుచున్నవి. కాని వానికి తగిన ప్రోత్సాహము లేనికారణమున వారిని నిర్బంధించుటకులేదు. ఆంధ్రవత్రికే కాదు దినపత్రిక గా మారినా కాటి నుండియు మన తెనుగు జేశమాంధ్ర జేశమైనది. మన తెనుగు వారాంధ్రులైరి. ఆంధ్రులందరు సాంప్రద్యమునం దుకులెట్టిరి. ఆ ప్రవహజనశక్తి స్థాపించిరి. ఆంధ్రవాత్సావత్రిక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్ర కళామిక్ విద్యాలయము, ఆంధ్ర గ్రంథమాల, ఆంధ్ర పుస్తకభాండాగారములు, ఆ ప్రపతన నుండినటులు ఆంధ్రవాతకరంగములు, ఆంధ్రసంగీత పరిషత్తు, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు, ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనము మున్నగు వాటియ వికాసములు ప్రారంభమైనవి.

వృత్తాంతములు

మొయిబా స్త్రీ మరణము.—ఈనెల 6 వ తేదీని బొంబాయి నుండి బయలుదేరిన సామాన్ అనుస్థీ మరు 36 వ తేదీ గురువారమునాడు మార్కెట్ చేరుకు. మార్కెట్ అనుస్థీ మరు క్రయాడితులను తీసికొని 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున బొంబాయి నుండి బయలుదేరినది.

విజయ కలకత్తా.—యంగ్ల సందర్శకున ఆచారంగములందు పనిచేసిన వైద్యురాలిని ఉపచారకము మున్నగు స్త్రీల కందరిని విజయకలకత్తా విశ్వవిద్యులకును. బ్రాంజీ పతకము లియ్యబడును. ముల్తాను సాదన పరికరమును, ఆస్తికా పతకములను బడిసినవారికి తప్ప కట్టినవారి కందరిని యీ పతకము లియ్యబడును.

ఉద్యోగములు.—ఎం. జే. నారాయణ రెడ్డిగారు కృష్ణాజిల్లాకు జవరము డ్యూటీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను ఎస్. శ్రీనివాసరావు కంతులుగాను గోదావరి జిల్లాకు (రైజరీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను టి. రంగసాచయ్యంగారు అనంతపురమున (రైజరీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను. సి. చలపతి కంతులుగారు అనంతపురమున జవరము డ్యూటీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను నియమింపబడిరి.

సహకార కట్టణ బాంకు.—తెలంగాణలో ఫించు వాడుకకు క్రభుత్వోద్యోగులకు ముఖ్యునికెటు బోకము బోధుల యుద్యోగులకు అకమాలముగా నుండునట్లు సహకార కట్టణ బాంకుకావలెను బాంకుయే ఏర్పరచబడును. గుకావాయన వాటాను రూ.10 లు. బాంకుకి మూలధనము 20 లక్ష. 4 లక్ష వాటాను. వాటాను రూ.10 లు.

మాతక గ్రంథాలయము.—గుంటూరుజిల్లా తెనాలి తాలూకా అంగలకును గ్రామములో జేంచేసినమున్న శ్రీనిధిరా మల్లేశ్వరస్వామిలవారి ఆలయములో కమ్మ వాడవల సహాయముచే రు 2000 లు వసూలుచేసి యొకవం దిరము నిర్మించబడినది. ఇందు 200 గ్రంథములు గలవు. ఈ బాండాగార సారంభోత్సవము గంకిపర్తి కాశీ విశ్వనాథం బి. బి. ఎల్ గారి ఆధ్వర్యమున జరుపబడినది. కృత్తరము ఆంధ్రజానీ, కృష్ణావత్రిక, దర్బారు జిల్లావత్రిక, ఆంధ్ర పత్రిక మొదలగు పత్రికలు వచ్చుచున్నవి.

చెన్నపురి రాంధ్రసభ.—చెన్నపురి హాలులో జరగుచున్న దరగా మహోత్సవముల సందర్భమున మొన్న కనికారము సాయంకాలము వామిడుభట్టు లాచిప్ర మొసంగిరి. వామిడు రిజి.జుల తిరుబండారములు పండ్లు కాఫీ తాంబూలములు సమృద్ధిగా నొసగబడినవి. విజిటింగ్ కుర్చీలు మొదలయిన కాశీవాకములగున వాయుకు సభ్యులు సభ్యులకు తమ వంటలను రుచిచూపిరి. అనంతరము కంజాభరణ ప్రహరణము నుదరి నుద్వితేజ్రి మస్తీ పూర్తి ఘట్టము మిక్కిలి బహువారముగ ప్రదర్శించబడినది. వెనుమూడి శేషగిరిరావుగారు సెట్టిచేసినయిన ఆద్యకుని సీతారామయ్య ఎస్. సభ్యు వాయుకుగార్లు అకువుల వేడుకలను వి. సాయి మూర్తిగారు సానిటేషనుకునే సామర్థ్య ప్రకర్షముగా కథనాగిరి. మారు వేడుకలు చేసి సానికీతను క తాళము వేయుచు పాటపాడిరి ఎస్. ఎస్. శ్రీవాసవ్ గారు రసమాపాదించిరి. ఈ యాతిభ్యభాంతును ప్రేమకొని జను ప్రవహగా జరిపినందున టి. ఎస్. రాధాకృష్ణ వాయుకు గి. శ్రీరాములు వాయుకు, వి. సాధుసాధి వాయుకు, ఎస్. శ్రీరాములు వాయుకు. సి. రాజున్నాయ వాయుకుగార్లు శ్రీంపేసినయి. వాటిరవ్య ముగి యువులు గాడిచెప్ప వారి సంగోత్తవ రావుగారు సభ్యులకుతయన వాయుకు సభ్యులకు ఆభి నందనము లర్పించి 2 గత్తెలు గయ్య వాయుకుగారు క్రతువు తీరమిచ్చిరి. నిమ్మ సాయంకాలము సీక కాపుకుల యాతిభ్యము బరిగను. అతిభవ్యములయిన యువా పారిముల సమృద్ధిగా నిరవ్వబడినవి. అంతరము కలియగ వైకుంఠవ్యాదలో ప్రహరణము ప్రకృష్ట బడినది. మన వాత్సవ్య సభధారి వియరుముడి శేషసీతారావుగారు శేష భావభియముల వలన సాక్షాత్తు సాల్ సామిని చురడిచి సభ్యుల రుజించిరి; అనంతరము బ్రాహ్మణవేడుక ప్రతిభకు కూడ వైదిక సహజములను కృష్ణానాథ భీరుత్వములను బాధ్యురగా ప్రదర్శించిరి. శోకతి మొ తెంటుండిన గృహస్థవేదధారి పి. ఎస్. కిం కళంపనయి.

న్యాయార్థ, సప్తంబర 28:—స్త్రీలు కార్పొరేషను
అధ్యక్షుడు జ్యేష్ఠ గా రిట్లు తెలియబరచిరి.—సమ్మెకట్టు
విషయమున ఫిట్టి పాట్రిక్కు గారితో గాని అతని స్నేహితుల
తో గాని యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుటకు సేనంగీకరింప
ను కార్పొరేషను వారొక్క తరువనివారల గుంకతి నే జూచె
దరు. వారిపనివారలలో వెక్కుచుండి నాను యునియ
నిష్ఠులు ఫిట్టి పాట్రిక్కు గారు నుగ్రసిద్ధి విప్లవకారుడు. ఈ
సమ్మెకట్టు విజయమును నెడల నికముందు జేకములో చాల
గుంతో భేము కలుగగలదు

అమెరికావారు సందర్శనము.

వయూరు, సెప్టెంబరు 25:— సెంటువారు పరదా సంగీతంపై సందర్శన తీరస్కరించినట్లు విన్నవించి, మంట్రింగును గూర్చి జపాను వాదనాసంగీత వాదనలను మనకుల సంకయింపవలెను. ప్రతికూల వివాదముల దర్శక శ్రేయశుల వారివలె కలియచున్నారని విల్పనా గారు నడిపిరి.

రమ్యా

బాల్లిక్కు రాష్ట్రములలోని జర్నలులు.

లండను, సెప్టెంబరు 26:— ఎకోడిప్రొమ్యుక్తిక ఇల్లు ప్రాయశాన్తి. — వాన దేవోల్లంజ గారి నైవేయము బాల్లిక్కు రాష్ట్రములలోని తొలగించుటకు జర్నల సెల్లు బలవంతము చేయవలెనని సంకల్పించి ఉన్నతపథవాగు కలిగింది.

బోలెవిస్టులు, రమ్యాకితి

బాల్లిక్కు, సెప్టెంబరు 26:— ముద్దను ప్రకటించుట బోలెవిస్టుల లామించియున్న జేకమును ముట్టడింపవలెనని అంతమును ఉన్నత పథవాగు నిన్నటికియు కలిగింది. అట్టి ప్రయత్నము కొనసాగించుట వ్యాధ్యాంగీకారముగా యను సంకల్పించి వ్యాధికాత్మక పరిణామ కలిగి సంకల్పించుటకు నిర్ణయించుటయు నని వారు కల్పించిరి.

రమ్యా యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— జరము దొంగగారు వారములలో 6 వేలయందొక పట్టుకొనిరి. కోల్చుకు గారు 50 వైపు ముందుకు వెళ్లిరి. బోల్లి విక్రముల కుర్చీలకు నిరభ్యంతరముగా పోవుచున్నాడు. సైన్యము ఆతరువాత తమస్వాధీనమున కలదని బోల్లి విక్రముల ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

పూర్వముననువృత్తి.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— యుగోస్లావు పత్రికాసంఘమువారు, యుగోస్లావు నైవేయము పూర్వముననువృత్తి నని చెప్పినందుకు యజ్ఞపథునిరి. యుగోస్లావు ప్రభుత్వము వారి తీర్మానముల నాదిరించి విప్రయందలివా రచటించి క్రొయముల పారదోలి దుర్భగధితి నెవలపి కా. తిని నెల కొద్దెదరు గాక తిని జాయుచున్నారని నూడ నానంపుము వారు తెలియబరచిరి.

స్లావులు ట్రోగీరుగో ప్రవేశించుట.

కోవనుపేరగు, సెప్టెంబరు 26:— యుగోస్లావు ప్రతికాసంఘమువారి దక్షిణస్లావుదేశ విశేషమునకు సాలాలో నుండి బట్టాకరి: తీరచ్ఛేద:— ఇటలీయనుల పట్టుకొనియున్న ట్రోగీరుగారు మిడికి దక్షిణస్లావునైవేయము లేకున్నది. ఇటలీయనుల నచటినుండి బలవంతమునై మరలింప నేగిన అమెరికా యుద్ధవాక్ నాగ్రామములోని కేసుపట్టికచట్టి క్రమము ఇటలీయనులపై రుపాకుల నుకమోగించుచుండి అంతకు వారతొలిగిందరగ నాగ్రామమును విడిచివెట్టిరి. దక్షిణ స్లావులు ఇటలీయను నేకానిని మరలుగ్గురు మనస్థులను ఒక సాయుధ కలకుముతో పట్టుకొనిరి. ఈలోని 200 అమెరికా నావికులు ముగ్ధింకులతో తొలగిపోయి సాయుధ కలకుమును, టైలీలను పట్టుకొని వారిని ఇటలీకి పంపిరి. సెప్టెంబరు నైవేయము లేకెంపింది. ఉత్సాహపూరితముగ వారాదరింప బడిరి అమెరికను లాగరమును దక్షిణ స్లావుల నైవేయము కిచ్చినకే మరల అమెరికా యుద్ధవాక్లలోని కేగిరి. ఆ వాక్ ఇంక మరకొన్ని దినములకర కలకు నుండును.

సందర్శనవారి తీర్మానము.

కోనూ, సెప్టెంబరు 26:— ఐ.పి.కె.ను వారాగ్రామిక ఇల్లు ప్రాయశాన్తి. నిన్నటికినూ క్రొవ కాన్సిలు సమావేశము కాగా సిగ్గుర టి లిప్పీగారిట్లు చెప్పిరి. జోక్లాక కియా, యుగోస్లావియా గీను, రుమేయియాదేశములు, సెప్టెంబరు, క్లాగెను ఫర్మ, డ్రోను, చానట్టుల నెల్లు స్వాధీనము చేసి కోవగిరిగో ఆతిరుగే ఇటలీయనుల పూర్వము నాగ్రామించు కోననెల్లు సంధనపథవా కేర్పరప కాలకపోయిరి. అట్లేన్నరప కాలని వారిక సభ నెత్తివేయకయే మంచిది.

పూర్వము విషయము.

కోనూ, సెప్టెంబరు 25:— పూర్వము విషయమును క్రొవ కాన్సిలువారు పరిష్కరించెదరు నని ముక్తము కలరిరి పూర్వము కట్టణమును కేర్పర ఇటలీకినాడుగరముల గల హింటరు లాండును అచటియో వోనీ, అంబుక్కుట్టణములను కేక పరుచుకొనుకయే కర్తవ్యమని డి అనంజయగాగు తెలిపిరి. 25-న లేచి వురమును రాజాగారి అభ్యుత్తర క్రింద క్రొవ

కాన్సిలు సమావేశము జరిగింది. సిగ్గుర టి టిగారు మున్నగు రాజనీతిజ్ఞు లందరను కచ్చిరి చారను సోనినో సిగ్గుర టిగారిటీ గార్లు యాత్రము గాతేరు.

మచిలీపట్నంలో నుండు డి. ముననపు కోర్టులో

os. నెం 358/1919 కు

వాదు:— 1 వోరల్ల మోక్షమ్మ, 2 వోరల్ల గోపాలం, 3 వోరల్ల సత్యవా రాయణమూర్తి 4 వోరల్ల కృష్ణమూర్తి.

ప్రతివాదులు:— 1 కొంబిజగన్నాభాచార్యులు, 2 కొంబి గోపాలాచార్యులు, (1808)

వాదులతావున 1 క ప్రతివాది పేరన్న కాతానుబట్టి చేరవలసిన అపరాధము వాయిదా మొత్తం రు. 210-8-0 లకు తమ కోర్టులో యిద్దరి ప్రతివాదులమీదకు వావా రాజులు చేయబడినది. వావానోటికముల రెండుకర్మాచులు చేయించిన సర్దుకాలే. తిరిగి కోర్టువాది 10-10-1919 లేచి వాయిదా వేసినాడు. ఆ నేటి పగలు 11 గంటలకు పదమూడు కోర్టులో యీ ప్రతివాదులు హాజరుయి అక్షేపము లేకుండునట్లు యెవల తెలియజేయవలసింది. లేనియెవల వావావాది కరోతు మందు విచారణ కాబడి తీరమానించబడును.

L. Vissayya
Pleader For Plaintiffs.

ప్రకటన.

వాది భ్యుత్తరం గ్రామం లోని కోర్టు సామెటి సంఘము ప్రతివాది: ప్రతివాది భ్యుత్తరం లోని రాజు ముత్యాలపట్నం వెనక దిక్కిన కొర్టులో వావా చేయబడి పిలిపించి దిక్కి పొందబడి యుండి ఫయల్ దిక్కి కావలెనని O.S. 289/18 A 1059/19 అర్జి వాఖలు చేసినాడు. 16-10-19 లు పగలు 11 గంటలకు ప్రతివాది హాజరు కాని యెవల ఫయల్ దిక్కి చేయబడు నను సంకల్ప తెలుపద మయినది.

యం. నారాయణరావు,
వాది వరం కక్షి.

Persian Foreign Minister, Visit to Paris.

LONDON, September 25. The Persian Foreign Minister has gone to Paris. The Persian Minister and representatives of the Foreign Office saw him off.

To Fly to Australia. French Airman's Plans.

PARIS, September 20. A French aviator starts on the 23rd instant on a 23,000 mile flight to Australia, expecting to accomplish it in about thirty stages, 3,000 miles over sea and 4,000 miles over mountains.

Armenia's sad Plight, Appeal to "Entente" Parliament.

LONDON, September 20. A message from the Armenian Parliament appeals to the Parliaments of the "Entente" to prevent the annihilation of Armenia byordes of Turks and Kurde, headed by Turkish regular officers, who are invading Armenia and massacring the inhabitants, encouraged by the inaction of the Powers. The whole of the Armenian manhood has been mobilised to save the country, but the fight is unequal and Armenia abandoned, inadequately armed and munitioned, must perish.

Typhus in Poland. A Terrible Situation.

LONDON, September 20. PARIS:—The Inter Allied Medical Commission has returned from investigating Typhus in Poland. It reports that the epidemic is widespread and the number of deaths enormous. Fresh cases are constantly introduced by refugees and war prisoners from the East. The Polish health authorities are inadequately staffed and equipped. Relapsing fever, typhoid, and dysentery are also prevalent, and the outlook for the winter is very gloomy. There is danger that the disease will spread to Western Europe unless vigorous measures are taken.

Fatal Motor Accident.

CALCUTTA, September 22. Yesterday afternoon the police found the dead body of Mr. F. W. Rice, an Assistant of the firm of Messrs. MacNeill and Company in a rain at the junction of Kidderpore road and Causserina avenue. By the side of the body was found a damaged motor cycle. It is presumed that the deceased who was out on his motor cycle for an early morning ride, overbalanced at the junction of the two roads, ran into the drain and was instantly killed.

Storm in East Bengal. Indescribable Havoc.

CALCUTTA, September 28. Further reports of the recent storm which reached here from the districts of Eastern Bengal go to show that the havoc played by the storm in the jute districts is simply indescribable. At Goalurdo not five per cent. of the jute premises and trees escaped total destruction. Steamer Companies have suffered perhaps the most, as over 30 loaded flats of jute have been sunk or wrecked on the river, and two barges burnt at Messrs. Chamarit's ghat, having been blown to the opposite bank of Gopechur Khal. They set fire to Messrs. David's bungalow at Cossipore. Some of the European firms have lost their launches and loaded boats coming from mofussil stations. Thousands of "beparis" boats have been sunk at various ghats. Many lives are reported lost on the river or killed in their dwellings through destruction of their huts. During the night, the river Lakhya rose four feet. The flat "Tegra" had her roof blown over, and the pontoon connection with Goalurdo station was split into pieces. Jute business is at a standstill, and work cannot be resumed for a fortnight at least. The total loss is at present estimated at approximately one crore of rupees.

The U. P. Council. Town Planning Bill Passed.

LUCKNOW, September 23. At the meeting of the United Provinces Legislative Council held at Nainital on yesterday. His Honour Sir Harcourt Butler presiding, Mr. Lambert moved that the U. P. Town Planning Bill be taken into consideration and passed. Munshi Narayan Prasad Asthana moved certain changes, but these were rejected by the Government. Several other minor amendments proposed by the Hon'ble members were lost. The Bill was passed, and His Honour congratulated the Council, the Committee concerned, and Mr. Lambert, on the passing of the Bill. Munshi Narayan Prasad Asthana subsequently moved another amendment to the Bill, providing for appeals to the High Court from the awards given under the Act. This was accepted by the Government subject to certain restrictions. Lala Sakhdar Singh moved a resolution providing for the increase of the rate collection allowed to Zamindars on account of the water rate. This was accepted in a modified form. A resolution to increase the tax on motor cars was lost. Another resolution regarding the increase of pay to armed Police was withdrawn on His Honour explaining that the matter was under consideration. Syed Reza Ali's resolution about the shoe removal question was not supported by his non-official colleagues, and was lost by an overwhelming majority.

Steamer Movements.

BOMBAY, September 22. The mail steamer "Kashmir" arrived in Bombay today. Among the passengers were Sir Abbas Ali Baig and Lady Baig. The "Mercara" with the homeward mail and passengers, sailed at noon today. Among the passengers were the Gaekwar and Maharani of Baroda and Lieutenant General Kirkpatrick. The mail steamer "Planner," which left London on 5th instant, has on board the mails of 14th instant, and arrived at Port Said on the 20th instant. The Anchor line "Nassilia" signalled at Perim on the 19th instant, and is due in Bombay on the afternoon of the 24th instant. The B I S N. Company's "Neuralia" left Port Said on the 20th instant and is expected to arrive in Bombay about the 9th idem.

Navin Mahratta Shala. An Interesting Ceremony.

POONA, September 27. His Excellency Sir George Lloyd, Governor of Bombay, performed yesterday evening, in the presence of a large and distinguished gathering of ladies and gentlemen, the ceremony of laying the corner-stone of the buildings of the Navin Mahratta Shala, the primary school constructed by the Deccan Education Society in Poona. The acquisition of the site of the new buildings, at a cost of one lakh and a quarter of rupees, was made possible by the free grant of an equivalent amount given by the Government. On account of the heavy rain we are having here the ceremony had to be arranged in an adjoining building. Sir Gangadhar Rao Patwardhan, Chief of Miraj, one of the Vice-Presidents of the Society, having welcomed His Excellency in a short speech, Dr K. K. Joshi, Secretary, read a statement about the origin, growth and aims of the school, in which its development since its very start in 1899 was traced. The following demands were also made in the statement:—[1] Free grant for the erection of a big hall; [2] funds for a spacious play ground, and [3] the payment of the usual grant-in-aid on the basis of two-thirds of the actual expenditure as a special case in view of the experimental character of the school.

In the course of his remarks Sir George Lloyd referred to the extraordinarily wide field for educational experiment that exists in Poona, and in this connection His Excellency made prominent mention of the name of the late Mr. Gokhale and the Deccan Education Society for their very valuable efforts in the cause of education. Turning to the general demands made on behalf of the Society, His Excellency promised sympathetic consideration and every possible help. When attending similar functions elsewhere it often fell to His Excellency's lot to criticize, but in this case Sir George Lloyd was glad he had no criticism to make. Sir M. B. Chaubal, seconded by professor Kanjeebhai Superintendent of the School, then proposed a hearty vote of thanks to His Excellency, after which the ceremony terminated with the garlanding of His Excellency.

Imperial Legislative Council.

Indemnity Bill Passed.

Heated Discussion.

Pandit Malaviya.

SIMLA, September 25.

Pandit Malaviya said he must oppose the Bill. He did so with all responsibility which fell upon him as an elected Member of the Council after thoroughly weighing the words of his esteemed friend, Mr. Gandhi. The Bill was to be considered on its merits. The opinion of Mr. Gandhi was entitled to be weighed, but there was a higher power to which he must bow, the power and guidance of one's own conscience. It was this higher and noble instinct which led him to oppose the Bill as it stood. He was glad that the Hon. Home Member had paid a compliment to Mahatma Gandhi. It was all just but he hoped that, after maintaining such a nice opinion about Mr. Gandhi, the Hon. Home Member would advise the Punjab Government to annul the sentence prohibiting his entering the Punjab areas. He objected to the phraseology of the preamble, because it presupposed that what measures the Government took were justified by the stern necessity of the time. It was this position which he challenged and which must be put clearly before the Council. The modification which the Government thought to have carried out by the substitution of the words "enforced Martial Law" had altered the whole position, and this ground itself was sufficient to ask the Council that the Bill should not be passed. Instead of whereas Martial Law was enforced, it ought to be shown that whereas certain actions, and, if possible, all actions taken by the officers were justified and in strict consonance with the demands of the occasion, the Government was going to indemnify those officers. Such a position would not have elicited a single word of comment against it. The Hon. Home Member the other day read to the Council a telegram which the Government of India had received from the Punjab Government on the 18th April asking that Martial Law should be introduced in Lahore, Amritsar and other parts of the Punjab, because certain things had happened there. Now the telegram did not state the whole truth. It gave only a side view and stated only a part of the whole story, and such a view was not in any way sufficient for the Government of India to form any sound judgment as to whether Martial Law should be introduced. Even on the 10th April after temporary disturbances and the expiry of several persons everything was quiet in Lahore. A correspondent of the "Pioneer" writing in its columns on the 25th, said that, as a matter of fact, on the evening of the 10th April no real anxiety was caused by the mob. The fact stated by this writer could not be an unshakable mystery. The "Civil and Military Gazette" published that after 5.30 all was quiet on the 10th at Amritsar and Lahore. Therefore the telegram which the Hon. Home Member relied upon was not sufficient to justify the introduction of Martial Law. In several parts of the Punjab, the disturbances were not such as to necessitate the aid of military authorities. He had put forward some questions to the Government, in order to sift the evidence and arrive at truth but to his utter disappointment the Government refused to undertake them. In these circumstances he was entitled to assume the correctness of those facts for the purposes of this debate. The Council would remember that he had a personal knowledge of the Martial Law incidents, and he put forward those allegations on his own authority and on the authority of many of his respectable friends. The Government was ready to believe the report of its subordinates and police officers, who could be bribed for anything and the Government was not doing well to refuse to answer the allegations by an Hon. Member of its standing.

Reply to Critics.

He then entered into the detailed criticism of Mr. Bailey's speech to establish the truth of his own statements.

Coming over to Mr. Thompson, he said that in the Badshahi Mosque case, a C. I. D. Inspector had according to his evidence on oath, himself admitted that he denied to answer that he was a C. I. D. Officer, and this provoked the Chairman of that meeting to declare that no C. I. D. man should be permitted to attend their deliberations. He was sorry that Mr. Thompson had tried to minimise the sufferings and indignities to which respectable Indians were put to. He read a letter from a Barrister who clearly stated all the hardships that they were put to. The Pandit criticised General Hudson who called the meeting of an unarmed mob as an organised rebellion.

Continuing, Pandit Malaviya said that the Law Member was absolutely unjustified in offering gratuitous insult to Raja Sir Rampal Singh when he said that he (the Raja) had read out a speech written by a friend. The speaker sent a telegram to Raja Rampal Singh to come back to Simla and tell the Law Member that he had written his own speech and the opinion he expressed was his own. Pandit Malaviya read a telegram to the Council received from Raja Rampal Singh, in which he said that he was sorry he could not come in time, and asked the Pandit to tell the Government that he wrote his own speech and the Government was wrong in thinking otherwise, and the opinion he expressed was his own.

As for the Law Member's criticism that the Members from other provinces opposed the Bill in the Council while members from the Punjab did not say a word against it, he (speaker) could only say this, that the people of the Punjab had so far not been given any opportunity to express their own opinion on what

happened and what they suffered. The Law Member had also ridiculed those who had gone to the Punjab to enquire into the incidents as a self constituted commission. This was not the truth. These gentlemen were deputed by the All-India Congress Committee. Whatever it was, he and his friends were not afraid to tell the truth, in spite of the frowns from the Government benches. The Hon. the Law member said that, when the people, coming from the middle of the disturbances, did not question as to the propriety of the measures taken there, how could any one come and say that there was a rebellion and that Martial Law was not justified? The argument was altogether baseless. Who were the representatives from the Punjab? Merely nominated and such how could they command the confidence and approval of the people whom they represented? It was lamentable that the Punjab was denied the privilege of electing its own members, who could talk so freely as others did. He was sorry that any weight should have been attached to the opinions of Mrs. Annie Besant, Mr. Horniman and Mr. Sastri, because when the Government would not allow any real facts to leak out, how could any one, however wise he might be, form any sound judgment as to what was happening in that unlucky province? The Government of India and the Government of the Punjab were bound in duty and honour to ascertain the facts, and it was in all humanity he appealed to them to do it. It would not be well for the official members to make speeches to dispose of all matters, but a scrutiny must be first carried, and if the Government succeeded in establishing its own version, they would gladly accept the Bill. This was necessary in the name of British justice and good Government. The sufferers should be given a chance to seek for the redress, and it should not be said, that whatever be the report of the Committee the officers are bound to be indemnified. Such an attitude was certainly uncalled for. The Government was asking them to assent to a Bill to indemnify officers against acts, the legality, propriety and the humanity of which was still to be investigated. The Law Member and the Home Member spoke about their duty to soldiers. He said that the soldiers should not have acted on any illegal orders from their superiors. Even a King's illegal orders should not be obeyed. Here the Pandit quoted examples from past history to show that soldiers who obeyed the illegal orders of their masters should be brought to account for their conduct. The apprehension of the Law Member that if the soldiers were not indemnified, they would not help in future was such to which no sane man should subscribe. The results of not indemnifying such soldiers would, on the other hand, be that they would get a lesson and would in future avoid from indulging in all sorts of atrocities which were now attributed to them. Concluding, Pandit Malaviya made a strong appeal, and said that all of them should give up their prepossessions and bias and enter to enquire into the state of affairs, and if the enquiry ends in corroborating the version of the Government, he would respectfully bow to such a result, and if his version were right, he would request the Government to lend a favourable ear to it.

Mr. Thompson.

The Council re-assembling after lunch, debate was resumed on Sir William Vincent's motion that the Indemnity Bill, as amended, be passed. Mr. Thompson, speaking in reply to Pandit Malaviya, said that the Pandit had referred to his speech, and wanted an answer from the Government. But so far as he recollected, there was not the slightest mention of the incident at Badshahi Masjid. Dealing with the cases of persons who were confined in the Fort at Amritsar, the Pandit said that he (speaker) was going to avoid the mention of those respectable persons who were handcuffed. He (speaker) said that in those cases he gave the facts as they were supplied to him, and he pointed out the other day that those persons were subjected to hardships, but such action could not be extraordinary in view of the fact that certain European ladies and children were also suffering under the same sort of hardships not brought upon them by their own actions. As regards flogging, he said when it was mentioned by him that stripes were inflicted upon two boys, he did not mean to disguise anything, and he asked the Council what more complete explanation could be given. The Pandit seemed to be under the impression that the "Civil and Military Gazette" was an official organ, and, therefore, its account about some event was official. He challenged such a supposition. As regards the number of casualties on the Julianwala Bagh case, he said that his number, 291, was the nearest. Some registrars were appointed to register any death, and then report was to be submitted to the Sanitary officer. Thus they had taken more sure steps than Pandit's friends could have taken to ascertain them. Therefore, he still thought that any further number should be received with suspicion. As regards the corpse which the Pandit had seen in a well, he did not believe that. In the course of 2½ months it would have become all bones. Mr. Thompson said that the Pandit's speech throughout was characteristic of an appeal to the heart rather than to the head, and that he (Pandit) wanted to create horror in the minds of his hearers. The Hon. Pandit wanted that there should be some co-operation between the official and the non-official members in connection with these disturbances. He had been trying to prove quite unreasonably that the police officers were bribed. Such an attack could hardly contribute to the co-operation which the Pandit so heartily

desired. Moreover, the Punjab Government had written two letters, one to the Pandit and the other to Mr. Motilal Nehru, inviting their assistance to scrutinise the case. There was no answer from the Hon. Pandit, and the answer received from Mr. Motilal Nehru gave them no assistance.

Pandit Malaviya, rising to a point of order, said that he had received no such letter.

Mr. Thompson said that he did not know definitely about the letter to Pandit. He said that the whole tone of the Pandit was one of a disappointed man who was seeking refuge in literature by reciting poetry. He concluded by saying that he had stated the facts, and it was for the Council to see whether the Punjab Government was justified in its action.

Sir Malik Umar Hayat Khan.

After the conclusion of Mr. Thompson's speech, Sir Malik Umar Hayat Khan said that 99 per cent of the population in the Punjab would welcome the Bill, the necessity of which was recognised by Martial Law Commissioners. He thanked the Government for appointing an additional Indian and a European to the Enquiry Committee. Those who were spared in the catastrophes hoped that the Government would take precaution that it did not happen again. Referring to the Gujranwala case, he said that there was no other way to deal with the situation than by mere plain action. As regards Lahore, he wished Pandit Malaviya were there at the time when the disturbances broke out.

Mr. Sinha.

Mr. S. Sinha, opposing the motion, said that, after so long a debate, they were as far from coming to any agreement as they were when the Bill was first introduced. In such circumstances, if he entered into a very long discussion, he would be simply adding to the agony already troubling their hearts. When the Bill was introduced by the majority of official votes, they tried to come to some compromise with the Government. Consequently, there were 38 amendments, and each one of them was meant to bring themselves closer to the Government. Thirty-six out of those amendments were rejected, and the two accepted were immaterial. Instead of being thankful to them for trying to reach at some conclusion, the Home Member with his characteristic emotion charged them with trying to whittle down all important parts of the Bill. Mr. Sinha, lamenting the helpless position of the Indian Members in the Council, quoted from the "Looker-on." He said that an Anglo-Indian paper of considerable influence was sympathetic with the Indian Members for having no legs to stand on as the paper asserted them. To the same effect he quoted the opinion of another European gentleman who was once a highly respected Government official, and showed how an independent European would look at the position of Indians. Coming to the Law Member's allegations that Raja Sir Rampal Singh's speech was written by a friend, Mr. Sinha said that he did not believe it, and even if one were to believe, what was the position of other non-official members who had come there simply to support the Government in any measure that it might take. Such members had their speeches written by friends, perhaps, on the official side. (Applause.) Coming to Mr. Gandhi's opinion, Mr. Sinha said that it undoubtedly was an opinion from a great authority. But he was surprised to find the attitude of the Government in such matters. When Mr. Gandhi had written something supporting their policy, the Hon. the Home Member had brought forward such an opinion and made it the subject of his whole speech, but when Mr. Gandhi had been writing vehemently against the miscarriage of justice in the Punjab, then the Government did not think it fit to pay heed to them - an amusing position. The Indian view was that, whereas the Government was truly justified in resorting to effective measures for putting down riots and disturbances, in the actions taken for that purpose things had been done far beyond the requirement, and that, in the name of putting down disturbances and maintaining or restoring law and order, measures had been carried out which were oppressive. Different versions of the events had been given by Pandit Malaviya, Mr. Thompson, Mr. Bailey and General Hudson. After listening carefully to all those members and after judging their accounts without any bias, he was convinced that measures had been taken which should not have been taken or taken in a milder form without any appeal to race or nationality. We would ask Mr. Thompson whether the arrest and detention of Mr. Manohar Lal was justified, and whether it was legally right to have released him after one month or so without taking him to trial. In the case of Miss Sherwood the people were asked to crawl on hands and knees in order that it might strike their imaginations. Was it justified, he asked, in all humanity to ask his Majesty's Indian subjects to crawl on hands and knees and especially those persons who had not committed that crime of maltreating Miss Sherwood? It was a cruel irony of fate that such things should have been sanctioned in the British Empire. This justified his remark that things were done which might not have been done.

Coming to Mr. Shafi, Mr. Sinha said he did not expect that the Education Member could ever take part in such a bill. It was certainly out of his scope and ordinarily would have been surprising to find the Education Member speaking on Indemnity Bill, but in the case of Mr. Shafi there was strong reason. Mr. Shafi was very anxious to support, but, perhaps, it was quite inevitable that there should be some change in the attitude and temperament of a non-official member when he changed his seat to that of the official benches. At any rate, he did not think there was any justification for passing the Bill at such a time and opposed the Bill.

Sir George Lowndes.

Sir George Lowndes said that, after hearing a long and powerful speech delivered in admirable eloquence by Pandit Malaviya, they could not be swayed by it. They were there as responsible Government of a great country, and they had got to carry on their duty not with their hearts out with their heads. After the exposition of the facts by the Pandit, there was not a single word of his (Pandit's) which would carry conviction to his (speaker's) mind. Nine-tenth of the Pandit's speech was delivered to show that Martial Law was not justified. That was not the question before the Council. The question was not whether the acts which were alleged to be unnecessary, "malefic," were to be protected, but whether the acts which were "bonafide" and were necessary were to be protected. If the officer or person had acted under

the orders of the Government "bonafide" for the restoration or maintenance of order, he was to be indemnified, and no one else who did not fall under that category. There was perversion of facts throughout the Pandit's speech. The Pandit sought to show that the Government was going to validate all acts by the officers. He (Pandit) confused the word "validation" with "indemnity." Validation was something which was quite different. Validation in the Bill was confused with validation of sentences of many who were now in gaols, whom they as responsible Government, could not release on account of public interest. That was at the most the extent to which validation could lead in this Act. To say otherwise was simply perversion of facts. They were going to indemnify only those officers who had acted "bonafide" under the Government orders, and if any body had any complaint, let him go and file a suit against the Government. The soldiers had simply executed the orders of their superior, they had not done so themselves. It was necessary to indemnify those officers. As regards Pandit's predictions over the preamble, Sir George Lowndes said that the Pandit was illogical in concluding from the preamble of the executive parts of the Act as it suited him without considering what was in the other portion. The Pandit wanted to interrupt, but the Viceroy ruled that the Pandit should observe patience when others had listened to him quietly for so long a time. As regards his reference to Sir Rampal's speech, he was sorry to have said that it was written by some friends. He asked whether the state of affairs in the Punjab was such as could have been met by the ordinary civil police, and if not, was not military help necessary and, therefore, Martial Law justified. The question was did the Hon. Member regard it the first duty of a stable Government to enforce law and order in this country to protect the lives and property of the citizens. If they did recognise that as the first duty of the Government and if the Hon. Member wished that their lives and property be protected in case of emergency by drawing the help of the army for that purpose, then they must take the first possible opportunity of indemnifying those who had been carrying out the orders of the Government quite "bonafide" and in good faith. If the Hon. Members did not want protection, they might refuse to indemnify officers, but if they did want it, they should give support to the Bill. He could have tried to refute all the arguments advanced by the Pandit, but for the time he would not trouble the Council.

Mr. Sarma.

Mr. Sarma said if the non-official members opposed the Bill, they had ample grounds for it, he thought it their bounden duty to protect the rights of the people. He made bold to say that no presumption should be made in the Council in favour of certain actions taken in the Punjab, which had been the subject of discussion in the Council. It was because the vital constitutional interests were at stake that they took the attitude of opposition.

Mr. Iyengar.

Mr. Iyengar said that, after listening to the official statements of what happened in the Punjab, he was convinced that he would not be justified in giving assent to the motion. He quoted extracts from Mr. Alfred Mendy's pamphlet, where the writer stated that nothing serious had happened to justify Martial Law. Sir Michael O'Dwyer wanted Martial Law not because it was necessary, but because he wanted to pay off some of the scores.

Sir W. Vincent.

Sir William Vincent, in closing the debate, said the discussion of the Bill had brought forward many irrelevant matters. It was on ex parte statements like those made by Pandit Malaviya that the Council was asked to form its opinion. It was not for the Council to justify any action of any particular officers. That was not the business of the Bill. He asked the Council not to prejudge any action which should be left to the Court. All they wanted was to afford protection to those who acted "bonafide". The attitude of Pandit Malaviya was a desperate attempt to recover the position lost long ago. Recounting what happened in the Punjab he said there had been 7 murders, 15 assaults, 44 cases of incendiarism, 34 cases of tampering with railway lines and 132 cases of cutting down of telegraph wires.

Replying to Mr. Iyengar's reference to Sir Michael O'Dwyer, Sir William Vincent said it was a most cowardly attack that had ever been made behind a man's back. Concluding, he said it was the bounden duty of the Government to protect their officers. As to the necessity and justification of it he had heard no argument against it.

The motion to pass the Bill was put and agreed to without division.

H. E. The Viceroy.

His Excellency the Viceroy, in closing the session, said the Council had come to a close. He did not want to address the Council as nothing had happened since he addressed the Council three weeks ago to necessitate a lengthy speech. He only wanted to thank the members for their work and wished them God speed.

The Council adjourned "sine die" at 5-25 P.M.

Civil Aviation in India.

BOMBAY, September 25

The policy of the Government of India, with regard to civil aviation in India is outlined in the following letter which has been sent to the Bombay Chamber of Commerce, by the Commerce and Industry Department of the Government of India.—I am directed to address you on the subject of the development of civil aviation in India.

Figures published by the department of Statistics strikingly revealed the marked effect of the failure of last year's monsoon and the deficiency of the winter rains upon Indian crops of rice. The total production was less by 12½ million tons, or 35 per cent less than in the previous year. Of wheat the decrease was 2½ million tons, or 25 per cent. Of cotton nearly 400,000 bales or 10 per cent. Of jute close on 2 million bales, or 22 per cent. There were also decreases in the production of sugarcane, linseed, rape, mustard, sesamum, groundnut and indigo. The only important crop showing a decided increase was tea which was better by 9 million pounds than in the previous year.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

British Railway Crisis:

The Men's Threat. Gravity of the Situation.

LONDON, September 25

It is significant that the Home Secretary and the Food Controller conferred with the Premier this afternoon presumably with regard to the preservation of order and protection of essential train services and food supplies in the event of a railway strike.

Conference of Executive and Minister.

The Executive of the railway men conferred with Sir Eric Geddes for several hours to-day, in the forenoon and afternoon, and early in the evening they met the Premier at Downing Street. The public is anxiously awaiting the result of the conference.

Press Comment on Strike Threat

The papers generally dwell on the gravity of the threat of a railway strike. They emphasize that the public, which is already paying heavily for railway travelling and transport, cannot safely be ignored by either side. Some point out that the strike announcement, issued on the very day that the new Ministry of Transport comes into existence, is almost as if it were a challenge, and declare that Sir Eric Geddes cannot allow himself to be stampeded by a pistol at his head. Others blame the Government for the delay in settling the question of a standard wage, and point out that the threat has already succeeded in compelling the reopening of negotiations which the railway executive believed closed. Hence it is believed that the Government's offer to negotiate will be accepted by the Union officials.

The latter report to a charge of wantonly precipitating a strike by declaring that the discontent of the men has been such that a stoppage was likely to come at the end of the week. They state that a conference of the London branches of the Union was convened on the 23rd instant to consider the position, and Mr. Thomas' statement was probably issued in order to prevent precipitate action. It was only because the statement was issued that the Conference decided to support the executive for the present.

The Cabinet's Proposal.

The decision to call a strike to-morrow was telegraphed to all the railwaymen's branches in the kingdom last night. Subsequently the Cabinet proposed to the National Union of Railwaymen to confer with Sir Eric Geddes this morning, and it is believed that negotiations will thus be resumed.

Invitation Accepted.

After an hour's deliberation the Railwaymen's Union decided to accept Sir Eric Geddes' invitation to a conference, which will be held this morning.

Discussions at Downing Street.

LONDON, September 25.

It is officially announced that the railwaymen's strike notice, if brought into operation, will begin at mid night to-morrow, and not at noon. An official statement issued from Downing Street at the conclusion of the conference to-night says the Prime Minister, Mr. Bonar Law, and other members of the Government discussed freely and frankly the whole situation from the standpoint of the Railwaymen's Union. Further discussion will take place at noon to-morrow.

Failure of Negotiations.

Strike Declared.

LONDON, September 26 (3-20 P.M.)

It is officially announced that the conference between the Railwaymen's executive and Mr. Lloyd George and other Ministers failed to come to an agreement. The strike commences at mid night to-night.

Most Menacing Strike.

LONDON, September 26,

The public was hardly prepared for the bare official announcement of the failure of negotiations which precipitates what promises to be the most menacing strike on record throughout Great Britain. Even the workers in London Tubes and Underground Railwaymen's Union. Both the Government and Railwaymen have been preparing for eventualities, and while there is no tendency in official quarters to minimise the seriousness of the outlook, it is known that the whole position has been carefully considered by the Government, who have taken certain emergency measures, the nature of which, it is expected, will be stated later. Presumably they include steps to secure supplies for London and the great cities and other essential services, but much will depend upon the temper of the men. Up to the present there has been no mention of sympathy strikers, but there are ugly possibilities in that connection.

In Support of Railwaymen.

LONDON, September 26.

The Locomotive Engineers and Firemen's Society has passed a resolution supporting the Railwaymen's Union. It is noteworthy that the Society's demands have been met. It was the alleged discrepancy between these demands and the Government's offer to the Railwaymen's Union which precipitated the present trouble.

Government Measures.

It is understood that the Government, with the aid of soldiers, bluejackets and such railwaymen as refuse to strike, will endeavour to carry on all over the country a skeleton service to maintain the means of distribution. The Government will also make the fullest use of the aeroplanes.

Military Leave and Demobilisation Suspended.

LONDON, September 26.

The War Office announces that owing to the railway strike all leave and demobilisation are forthwith suspended.

A National Strike.

An official of the Railwaymen's Union informs Reuter that the strike will be a national one, applying to all the railways throughout the United Kingdom, both steam and electric.

Arrangements for Conveyance of Foodstuffs.

It is stated that the Railway Executive has arranged for the conveyance of all necessary foodstuffs and milk to London and protection will be afforded for all loyal employees as far as possible. Arrangements are completed for the maintenance of various essential services. The Government has also arranged for the organisation and distribution of food and compulsory acquisition of motor vehicles, if necessary.

Cause of Failure of Negotiations

Mr. J. H. Thomas, in the course of a statement, says the Prime Minister found it impossible to concede standardisation for all grades on the same basis as had already been agreed upon in the case of the locomotive men. Consequently there was no alternative but to strike. Mr. Thomas hopes that the members of the Union realise that neither disorder nor rioting help their cause. Damage to property will not be countenanced. He declares that this is the saddest day of his life.

Employment of Retired Officers.

LONDON, SEPTEMBER 25.

The War Office announces that owing to the cessation of the period of emergency, it is no longer possible to retain in active employment regular retired officers, unless they hold commissions in the Territorial Force or the Special Reserve.

England-Australia Flight. Result of Route Survey.

Many Difficulties for Competitors.

LONDON, September 19

The Air Ministry announces that a Conference took place to-day between the representatives of the Air Ministry, the Australian Commonwealth, the Royal Aero Club, and competitors relative to the flight from England to Australia for the £10,000 prize offered by the Australian Government last March. After referring to the considerable difficulties of such a flight, particularly the necessity for acquiring data concerning the section of the route between Calcutta and Port Darwin, the statement says:—Brigadier General A. Horton and Capt. Ross Smith, of the Australian Flying Corps, who were despatched to survey this section have now returned to England and presented detailed reports to-day. These officers state that the country beyond Calcutta is far from favourable for aeroplaning, the only landing grounds suitable for immediate use between Calcutta and the Dutch East Indies are the race courses at Rangion and Singapore. The route beyond Singapore lies over the Dutch Islands. The next place where there are good landing facilities is Bandoeng, after which there is no landing ground at present available for the intervening 1,760 miles to Port Darwin.

General Horton explains that the weather is unfavourable after November 30th. Therefore only aeroplanes with a minimum range of 2,000 miles could hope to make the flight successfully this year. General Horton explains that the difficulties would be considerably lessened if competing machines were fitted with floats at Calcutta and continued their journey as seaplanes as there are several suitable harbours and inlets "en route" to Australia. The same difficulties would not present themselves between London and Delhi, but owing to weather conditions after the beginning of November competitors might have to fly "via" Malta, and the North Coast of Africa to Cairo, and from Cairo to India. The difficulties are greater, as vast stretches of country must be traversed. The Air Ministry is arranging to grant competitors all facilities available and to furnish all information.

Imperial Air Routes.

Lord Weir on the Future

LONDON, September 25

In the course of a paper which was read at the public welcome to the crew of the R. 34 in Glasgow last night, Lord Weir visualized a future chain of Imperial air routes linking the main units of the Empire, and connected by auxiliary services with smaller countries. Referring to the Australian and West Indian coastal services, Lord Weir said he had the greatest faith in the usefulness of coastal flying boats. He added that military reasons required the linking up of the Empire by definite routes largely coinciding with the commercial routes. Lord Weir deprecated the Government monopolising civil aviation. He anticipated the best results from the co-operation of the State and private firms.

Airship's Incalculable War Work.

Speaking at a luncheon previously Sir Robert Horne said that the public did not realize the incalculable war work accomplished by airships. The Admiralty started with eight and ended with a hundred thus beating the Germans.

Lord French's Book.

Asquith - French Controversy.

In Defence of Lord Kitchener.

LONDON, September 28.

With reference to the controversy arising out of the publication of Lord French's book, Mr. Asquith, who has just returned from Italy, has written to a correspondent pointing out that he only entered into the controversy with Lord French when the latter proceeded to falsify history apparently in pursuit of Vendetta against the fame and memory of Lord Kitchener, to whom Lord

French was under strong personal obligations. Mr. Asquith says he does not qualify one word of his speech on the 3rd June, and address to his belief in the accuracy of Lord Bitchener's version of the conversations with Lord French, which the latter denies.

Crown Council Meets

ROME, September 25.
The Crown Council met at the Quirinal this morning to discuss France. The King presided. Signor Nitti, ex-Premier, and leading politicians of all parties were present except Baron Scialoja, who is ill, and Signor Turati, the Socialist leader.

Price of Silver. A Record.

SEPTEMBER 25.
The price of bar silver yesterday was a new record, being 60s. 6d. per ounce. The previous record was 60s. 4d. in 1908, but it is pointed out that the present paper money prices are not strictly comparable with prices in 1909.

Russia

Beating the Bolsheviks. Further Gains by Denikin.

LONDON, September 25.
General Denikin continues his successful offensive on the whole front. He has taken over 6,000 prisoners since the Don and Kuban rivers in a week. Admiral Kolchak's offensive is progressing satisfactorily. Since the beginning of the offensive he has advanced an average of fifty miles on the whole front except at Tobolsk. The Bolsheviks continue to progress in Turkistan. There is little opposition. Probably they will be able to consolidate their gains and then communications with Turkistan will not be interrupted.

Bolshevist Russia.

Blockade Without Declaration of War.

LONDON, September 26.
PARIS:—The Supreme Council yesterday discussed the question of peaceful blockade of Bolshevik Russia, without declaration of war and decided to ask legal advisers whether a satisfactory formula could be found for the application of a such measure.

France

France's Peace Army. Further Details.

LONDON, September 26.
PARIS:—The Hays agency states:—Under a scheme submitted to the Commission of the Senate, the French army in future would number in peace time 350,000 men, 150,000 being recruited voluntarily, and the remainder by conscription for one year's service. Thus the number of conscripts enrolled every year would be only one-third of the pre-war rate. For mobilisation the army would be two million strong and the territorial army would form another organisation also two million strong.

Lorraine Strike Settled.

LONDON, September 26.
METZ:—As a result of a mutually satisfactory agreement, the strike of ironworkers in Lorraine has been settled.

Execution of Le Noir Postponed. A Dramatic Reprieve

LONDON, September 26.
PARIS:—The circumstances of the reprieve of Le Noir were dramatic. His counsel informed him on Thursday evening that M. Foincare refused to intervene and the ring party took up their position in the moat at Vincennes at 6.45 yesterday morning. The officials entered the cell at 5.30 and found the young millionaire resting. In reply to a question Le Noir protested his innocence and made a statement relative to M. Caillaux, which decided the Government Commissioners to telephone to the Military Governor of Paris, who again telephoned to various authorities, with the result that Le Noir, after wait of three hours, was informed of his reprieve.

America

American Steelworkers Strike. The Employer's Decision.

LONDON, September 26.
NEW YORK:—Judge Gary, President of the Steel Corporation, has announced that he declines to negotiate regarding the strike with Fitzpatrick or his associates, he Corporation will only deal with their own employees, majority of whom are non-Unionists. Mr. Gary describes Fitzpatrick as an acknowledged revolutionist. He emphasised that the strike, if it succeeded, would probably be the beginning of an upheaval which might have grave consequences.

America and Peace Treaty.

President Wilson on Senate's Reservation.

LONDON, September 25.
CHRISTIANE WYOMING:—President Wilson, in a speech here declared that he would regard the adoption of the proposed Senate reservation in regard to Article 10 of the Peace Treaty as a rejection of the Treaty. He again affirmed that the United States was not entitled to hear Japan's promise regarding Shantung, and characterised the professions of friendship for China by the opponents of the Treaty as empty noise.

President Wilson. Tour Cancelled.

LONDON, September 26.
NEW YORK:—Owing to nervous reaction President Wilson has been ordered to cancel the remainder of his tour, and is returning to Washington immediately. His condition is not serious.

Germany

Germans in Baltic Provinces. Supreme Council's Measures.

LONDON, September 26.
The "Echo de Paris" states that the Supreme Council to-day discussed the possible means of coercing Germany with the object of securing evacuation of the Baltic Provinces by von Dergoltz's troops.

Unrestricted Sub-Marinism. Could Have Saved Germany.

Admiral Tirpitz's Views.

LONDON, September 21.
Admiral Tirpitz, in the continuation of his book, declares that unrestricted submarine warfare alone could have saved Germany from destruction. The fear of America caused Germany's feeble statesmen, headed by the Kaiser, to vacillate. Admiral Tirpitz tabulates the orders issued on 1915 as a catalogue of "orders, counter orders, and disorder." He says that only in 1917, when England had been given time to prepare defensive measures, was unrestricted submarine warfare carried out. Admiral Tirpitz pays tribute to the British defence as exceeding all German expectations. "Our U-boats in 1916 were like wolves among sheep, but in 1917 they had to fight regular battles with merchantmen." He adds "that such an enormous number of American troops raised and transhipped took us all, including the army administration, by surprise." Admiral Tirpitz blames Herr von Bethmann Hollweg for consenting to be late unrestricted submarine warfare in 1917, when he was negotiating with President Wilson. He says that the torpedoing of the "Sussex" in 1916 was the turning point after which the world could see that Germany was breaking down before America. He condemns the Kaiser for punishing the U-boat commander who torpedoed the "Sussex." Admiral Tirpitz asserts that the commander of the U-boat, which torpedoed the "Lusitania" was not aware of the latter's identity till she was sinking, as he attacked the liner from forward. Admiral Tirpitz concludes by condemning the ignominious abandonment of the U-boat campaign in October 1918, just when the construction of submarines had considerably increased, as their navy and navy could have held on till the spring of 1919 and obtained real negotiations for peace.

Dominions

The Future of S. Africa.

General Smuts' Appeal. For a Fresh Start and Co-operation.

LONDON, September 26.
A telegram from Cape Town, dated the 17th instant says: The special session of Parliament was concluded by another speech by General Smuts, who appealed for a new start in South Africa without racialism and in a spirit of co-operation between the white races to ensure the Union's great industrial future. The Premier, after hinting at the possibility of early elections, said it was their solemn duty to reconsider and revise the whole political situation. He asked for the recognition of three fundamental positions: firstly, the maintenance of the British connection, under which South Africa had ample scope as a free nation; secondly, the frank, honest and wholehearted co-operation of the white races; General Smuts in this connection emphatically declaring that he would never again be a party to dividing South Africa on racial lines; and, thirdly, that the great task ahead was not racial but industrial. While honouring and preserving sacred national traditions they must join in the world's work. Parliament was prorogued on the 16th.

By Air to Japan.

Offer to Canadian Airmen.

LONDON, September 25.
The "Times" learns from Victoria [British Columbia] that to commemorate the visit of the Prince of Wales, Norman Yarrow, head of Yarrow, Limited has offered a prize of £10,000 for the first non-stop flight from Vancouver to Japan by a lighter than an air machine manufactured in Canada, navigated and manned by Canadians before the 31st, December 1921.

Hungary

Origin of War.

More Disclosures.

Berchtold's Responsibility.

LONDON, September 23.
VIENNA:—The Austrian Red Books which have been issued emphasise the efforts of Viscount Grey to prevent the war and the responsibility of Count Berchtold for it. The Austrian Ambassador in London telegraphed to Count Berchtold on the 23rd July, 1914, paying tribute to Viscount Grey's friendliness, but saying that Viscount Grey was greatly concerned as to the possible consequences of the ultimatum to Serbia. Count Berchtold replied on the 23rd July that the shortness of time granted to Serbia was due to Austria's long experience of Serbia's procrastination. The Austrian Ambassador in Berlin, in a despatch dated the 27th July, referring to the British proposals for mediation, said the German Government emphatically opposed the proposals, and

only forwarded them at British request. Count Berchtold, in an urgent report to the Emperor Francis Joseph dated the 28th July, said the "Entente" would possibly still attempt to effect a possible settlement of the conflict, unless a definite situation was created by the declaration of war. He submitted with the report a declaration of war for the Emperor's signature, basing the request on the reports that Serbian troops had fired on Austro-Hungarian soldiers at Temeskubik. After the Emperor had signed the declaration, Count Berchtold struck out the reference in it to the Serbian attack and wrote to the Emperor, saying that he had taken upon himself to eliminate the sentence, as the reports were not confirmed. The newspapers of Vienna and Berlin are furious at the revelation. The "Arbeiter Zeitung" says: The arch-soundest Berchtold, who deceived not merely the people but the Emperor, must certainly be sent to prison and even to the gallows.

Mesopotamia

Development of Mesopotamia.

Bar to Trade with Persia.

LONDON, September 25.
Sir G. Buchanan, in a further article in the "Times" on Mesopotamia, says a very nasty bar at the mouth of the Shatt-el-Arab, which is the one drawback to the development of Basra as a great port, must be removed. Otherwise the trade of Mesopotamia and Persia will be throttled. The work will cost at least £1 million.

Siberia

Bolshevik Activities in Siberia.

LONDON, September 25.
A correspondent of the "Times" with Admiral Kolchak's army, telegraphing on the 20th instant, says that the Bolsheviks are concentrating forces against Admiral Kolchak's left flank, which is astride the Siberian Railway. A Bolshevik wireless message, dated the 24th instant, states that practically the whole of Siberia from Irkutsk to Blagoveshchensk is in the hands of the Bolsheviks.

Egypt

Recent Cairo Troubles.

Expulsion of Agitators.

LONDON, September 26.
CAIRO:—The authorities have decided to expel the ex-composer Pizzato, the agitator who was largely responsible for labour troubles, also the Anglophone pro-Bolshevik Count Dicalto, Editor of the newspaper "Roma." The composers in Cairo have struck as a protest against the expulsion of Pizzato.

Norway

Norway Awarded Spitzbergen.

Supreme Council's Decision.

LONDON, September 25.
PARIS:—The Supreme Council has approved the report of the Spitzbergen Commission giving Norway political sovereignty over Spitzbergen. The Council also decided to grant the Portuguese Government's request to place under the sovereignty of Portugal the enclave of Kionga, which will be separated from German East Africa.

Italy

The Fiume Difficulty.

Italian Evacuation.

Yugo-Slav Attitude.

LONDON, September 26.
The Yugo-Slav Press Bureau denies that Yugo-Slav troops are concentrating round Fiume, and says that the Yugo-Slav Government has adopted a waiting attitude, hoping that the Allies will enforce respect to their decisions and end the intolerable situation.

South Slavs Enter Fregir.

LONDON, September 26.
COPENHAGEN:—The South-Slav correspondent of the Bureau has received a telegram from Spalato, saying that a South-Slav detachment has begun the advance on the town of Fregir, which is occupied by the Italians. When an American destroyer entered the harbour to compel retirement of the Italians over the demarcation line, the inhabitants opened fire on the Italians, who hastily left. The South-Slavs captured the Italian commander and three men in an armoured car. Meantime, 200 American Marines, with machineguns, landed overtook the armoured car and the prisoners, who were subsequently transferred to an Italian ship. Serbian troops have arrived and were enthusiastically welcomed. The Americans handed the town to South-Slav troops, and re-embarked on the American warship, which will stay in the harbour for a few days.

The Peace Conference's Decision.

ROME, September 26.
The newspaper "Epoca" states that at a meeting of the Peace Conference yesterday, Signor Titti stated that the Peace Conference was unable to consider the Italian possession of Fiume as a "fait accompli" without the risk that Czecho-Slovakia, Yugo-Slavia, Greece and Rumania would take the same action with Teschen, Klagenfurt, Thrace and Banat respectively, in which case the Conference could only dissolve.

D'Annunzio Demands Annexation.

Situation Extremely Grave.

LONDON, September 25.
ROME:—D'Annunzio's conditions are the annexation of the city and port of Fiume and the Hinterland as far as Italy proper, including the Istrian towns of Abbezzo, Volos and Albino. Cabinet members, while admitting the extreme gravity of the situation, do not agree that a solution is impossible. Hope is entertained that the Crown Council which meets for the first time since 1882 will find a "via media."

విలేఖకులకు సూచన.

(1) సకలత్వ మాలిక, (2) గామోద్యోగములు-
పేరాల, పేజీ, పెదకట్టెల్లి, గుడివాడల లేఖలు, (3) కమాం
దీన కంట్టెలు-గోపాలపురము, ఆదంబ, గుంటూరు, కవుల
వరము, ఉయ్యూరు, వాయిలూరు, నెల్లూరు లేఖలు, (4)
దు. ఆ. (5) కేసాలయముల-కొత్తపట్టణము ధర్మవరముల
లేఖలు, (6) పొరంబ పాఠశాలలు-గురువాడ శ్రీ రామేశ్వరముల
లేఖలు, (7) ఆంధ్రమహాసభ, (8) గ్రంథాలయములు-
కోడూరు కడవల లేఖలు, (9) బాలభటుల లేఖలు కవరణ
(10) రాజమండ్రి హస్తలు, (11) కృష్ణశీలము, (12) వైదేశి
కుని దురాగతము, (13) కలుగ, (14) మదనవల్ల భృత్యులము,
(15) పెంట్లమెడ సంకేతము, (16) కొరకొండ విహ
రము, (17) విజయ విలాస విమర్శము (18) వీరేశలింగం
కథాశాల, (19) కన్నయ్య (వెజవాడ లేఖ) (20) వేద్యాకృతి
(21) చెవిటి మేము, (22) ధర్మవరము కోడూరుల లేఖలు,
(23) ఆంధ్రజాతీయకథాశాల, (24) వెజవాడ శిష్యాములు-
(25) మైసూరువారి సావిత్రికదర్శనము, (26) గారాము
ఇవి స్థలము చాలనందున ప్రచురించబడవు - సంపాదకుడు.

జూబులు

I

ఆంధ్రదేశీయ విద్యాలయము, నెల్లూరు.

అయ్యో, నెల్లూరుపురమందు ఒక కేసీయ విద్యాలయ
ము ఘనమోక సంకల్పము క్రిందట స్థాపించబడి ఇప్పుడది
ప్రమాణిర్వహింపబడుచున్నది. రాగల విజయదశమి నాటినుండి
ఆనంద పరవశ మొక స్థానమున నియమించి పేరు తోలు
సంచులు. బ్రతుకు పెట్టెలు కట్టెలు, మున్నగు వివిధ పరికర
ములు చేయువిధము నేర్పరుదు. ఈపాఠశాల యభివృద్ధియగు
కొలదివివిధ భవనములను నిర్మించవలసి యుండును. నెల్లూరు
మండలమందు ధనికులగు రెడ్డిసోదరులు పెక్కురుగులకు.
వా రెల్లరు వై విషయమును యోచించి రాగల దీపావళి
మకుగ నిరసమున కృత్రిమమున భిక్షలు వసూలు చేసి
సదన క్రమమున ఈపాఠశాలకు వంక ప్రార్థించుచున్నాడు.
విరాళములను నెల్లూరుజిల్లా కోర్టు వకీలు ఓరుగంటి వెంకట
సుబ్బయ్యపంతులు బి. పి. గాడి పంపిణీ కృత్యముతో
స్వీకరింతురు.

ఫూలి సుబ్బరామరామయ్య

II

గోక్షే స్మారక పాదకంఠక క్రిత.

అయ్యో! వెజవాడలో దనరావంతులలో జటిగడి
ఈ వందలకు విషయము ఆంధ్ర పత్రికలో లేఖకు మాత్ర
మిది. అందల సంకలము మాకు మాత్రమే గాక ఇతరులకును
కడు ఆశ్చర్యమున కలిగించినది. వెజవాడలోని వైద్యులకులకు
ను రావీలకును వెల్లెనమును కవిటీవాడు ఇచ్చినయి, పెద్ద
మనస్సులు కొందరు రాగా వెడల గొట్టిరనియు వ్రాయ
బడియున్నది. ఇది నిజముకాదు. ఇదివరలో కంటె నిరుడు
ఎక్కువ అల్లరిజలుగలేదు. ఈసంకల్పము చాల కట్టణముల
నుండి వచ్చిన 14 టీముల సంఖ్యయే తెలుపుచున్నది. నిరుడు
ప్రతి సంకల్పము కన్న పల్లరి ఎక్కువగా జలుగుట గాని
మాడ వచ్చిన వారిని అన్యాయముగా అటంకపరుచుట గాని
జలుగక వక్రగా పందెపు ఆటలు జటిగినవని నిర్ధారణగా
చెప్పగలము. వెల్లెనము చేసిన వారలు వైద్యులును
రావీలును ఎంతమాత్రముగాను గాని వారు పెద్ద మనస్సులే
అయి యున్నారు.

కమిటీవారు.

III

కమ్మమహాదేవులు - మరణము.

అయ్యో, కమవత్రిలో ఇటీవల "కమ్మమహాదేవులు-
మరణము" అని ప్రోత్త భావయ్యగారు వ్రాసినకాబులోగల
ది మానిరి. అందు కమ్మవారికి ఉపనయనాధికార
లేదాయని విషయమును చర్చించు సంకల్పమున
గాక కమ్మమహాదేవులు మున్నగువారికిని
ద. యన్. స్వామిగారు స్పృహగారు
మానిరినయియు వానిని సదృశ్యులమున
సదృశ్యులమున కాబోలు కమ్మమహాదేవులు

ఈ సభనండి వెదలిపోయినయియు వ్రాయబడింది. నేనీ స్వా
ములవారిని, ఆయాచార్యులవారిని, వక్రగా నెలుగుదును.
పాండిత్యము విషయముననేమి, వాగ్దేవత్యముననేమి వాదమున
నేమి ఆచార్యులవారి కెందునను పోలకాలని స్వామిగారి
స్పృహకృతుల కాచార్యులుగాక బహుల చెప్పక వెదలిపో
యిరకుట విశ్వాసపాత్రముగా లేదు. ఇందులకు తెలిసి తాలూ
కా మాచిపూడిలో జరిగిన సభాసభమే ప్రమాణము గా
గలదు. కావున నీని జరుపు వార తెవ్వలైనను, జరిగిన సభ్యులు
వల్లడించ ప్రార్థించెదను.

అద్దంకి సీతారామయ్య.

IV

విద్యార్థులు-హెచ్చుజీతములు.

అయ్యో, ఈ మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలోని స్కూళ్లలో
ను, కాలేజీలలోను ఒకటక ఫారం మొదలు వైద్యులకు, జీతములు
చాల హెచ్చుచేయబడు నని వాడుక గలిగినది. అందువలన
చాలమంది బీదపిల్లలను, కుష్టస్థమైక్లితి గల
పిల్లలను, వారి కలిదండ్రులను, చాల దిగులొందియున్నారు.
ఇదివరకే జీతములు రెట్టిపు చేయబడినది. ఇప్పుడొకలేక ఆ
నేతలు తంటాపడుచు, స్కూలు మానుకొన్నారు. నుమారు
80 సంఖ్యల క్రిందట నేను మెట్రిక్యులేషన్ స్కూలులో,
గుంటూరు విషక్ స్కూలులో చదువుచుండగా నెలకు రూ
పాను జీత మిచ్చినారు. అప్పటికి, యిప్పటికి, జీతము లెంత
హెచ్చు అయినదియు ఆలోచింతును. ఇప్పుడు తిరిగి జీత
ములు హెచ్చు చేసి యెవల చాలమంది బీదపిల్లలు జీతము
లు ఇప్పుడొకలేక చదువు చాలించుచున్నారు. జీతములు
హెచ్చు చేసినందువలన గవర్న మెంటువారికి కన్నులు కాని
లాభ మేమియును లేదు. కనుక జీతము లేమృతమైనను
కొనించుటయే మంచిదని నాయభిప్రాయము. జీతములు
తక్కువగానున్న పెక్కువమంది పిల్లలు చదువుకొనెదను.
స్కూళ్లు చాల వృద్ధిపొందును.

కామరాజుగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య.

V

ప్రాణదానము.

అయ్యో, ఈ నెల 7 క తేదీ ఆదివారము ఉదయము
మాడు గంటలన్నరకు, తుదిదివిజయలో చేసిన మల్లవరం గ్రా
మమునుండి, ఎనిమిదిమైళ్ల దవ్వనకన్న తునిగారియనకను,
మల్లవరం గ్రామకరణం గారి మేజిల్లుకు, అదవిమార్గమున పోవు
చుండగా సదన ఆదలిలో తిరుగాడుచున్న యొక తెల్లత్రాయ
ముట్టెక. అంతట 10 గజములు ముందుకు సాగెను. తోడనే
తిరుగు మాటాడక, నోట సాగలు గగ్గిల్చును స్ఫురితపి
చారికడ్డముగా కవాకారముగా పడిపోయెను. ఈ సంగతి విని,
సకలము కలకరాధారము దగ్గరనే నిలవ యుండుమనిన
పాముమంది దిబ్బిలో కరహలయ్యగారును మేమును వడిగా
నవ్వుటకు చేరితిమి. పడిపోయినవాని మానిన కనురెప్పలను
తెరచి బ్రాహ్మధనుని కలిగియుగా వెట్టి. రక్తకారయన్న
ప్రజేశమున నేను సయముగా వైచారి నెలపుప్రకారము 15
నిమిషముల దనుక మర్దనము చేసితిని. అప్పటి కొంతక వడిన
వాని కనురెప్ప లాడుట కారంభమాయెను. మరియొక 15 నిమి
షముల దనుక మర్దన మొనర్చితిని. రక్షించిగా రనుచు కొగ్గి
లేడిమాపుండెను. ఈయాషఘమున ఎన్నునాడెం జమించారు
లును, పితాత్రులను దగ్గరనున్న లక్ష్మీ సరసాపుర వాసులును,
అగు రాజా చెలికాని వెంకటమార్యారావు బహద్దరుగారిచే
పెక్కు ప్రశంసలులమిద, బహు ధనవ్యయముమిద తయారు
చేయించిరి. కావలసిన వారికి ఖర్చులు శ్రీ వారే భరించి
జేకమందలి సర్దుచులవని భయమును తగ్గించుటకై ధర్మార్థ
ముగా కంపెనరు.

వెదాత్తురం.

జి. వద్దనాథం.

VI

అన్నదానము.

అయ్యో, ఆహారవార్తముల ధరలు అపరిమితముగా
వెరుగుటవలన బీదలు చాల ఇబ్బందిపడుచుండుటవిని ఇచ్చట
శ్రీయ్యుర క్రొవీర వెంకటరెడ్డిగారు యితర రెడ్డి ప్రముఖులను
ప్రాత్యూహ వెట్టి మాకు చేరు, వెనుమండ్రు, పిట్టలవేమవరము,
ఆరవిల్లి, నెలగజేరు, ఊలంక వగైరా గ్రామములనుండి
ఒక్కొకరిననుక బీదలకు భోజనమువెట్టించు నుద్దేశముతో
చందాల మూలమున క్రమమున సమహాయు సదయ కార్యము

త్వరలో జరుపుటకు సర్వక్రమములను చేయుచున్నారు-
మటియు రావులపాలెం, బులికల్లె, వేమవరం, వరంకల్లి, ఏలేటి
పాడు, అయివర్య, వెంగళగ్రామములనుండును నీ అన్న
దానముచేయుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. అన్నదానము
మహాదానము. ఈ విషయమున ఆ మామముల ధనంతులు
సాయమునొప్పి తొడిలేక మలమలముచున్న వేలకొలది
బీదలప్రాణములను కాపాడి పుణ్యమును కట్టుకొందురగా!
ఈ సందర్భములో గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు కంట్రీ
నిలంధుల పాటింపక యాదానమున కగత్యును విషయము
వక్షులు వగైరా సాచ గ్రులు తక్కువధరలకు దొరకు మారు
చేసి, వెనుగొండ, చాలకొల్లు వగైరా గ్రామములనుండి సదయ
సరకులను తీసుకొనిపోవుటకు అనుమతించిచ్చి అనుకూలముల
కల్పించి, వానిని బహుధరలకంటె తక్కువ కిప్పించి ఇంక
నితరవిధముల సహాయముకావించి తక్కిన గ్రామములకు
ప్రాత్యూహ నిచ్చిన మిగుల పొరుగును. ఈ కరువుకాల
ములో సదయ కార్యము జయప్రథముగా జరుపుటకు గవర్న
మెంటువారు ధనసహాయముచేసి నొల్లబండినను వైకారము
ప్రజలకు సాయపడి యావభాధితులై యున్న ఆ నీకేమే బీద
లను ఒకడిననుకనైని తిరిగిజేసి వారి యాకార్యదములను
పడయుదురగా!

రంగూను, 15-9-19.

ఒక ఆంధ్రయువకుడు.

VII

బాలభట్టోద్యమము.

అయ్యో, ఇటీవల మదనపల్లినుండి రాజానరసింక
రావుగారు నలుగురు బాలభటులను మొలబెట్టుకొని తిరుక్కిరి
బాలభట్టోద్యమముల కిటుకస్థానమునకు వెళ్లుచుండిరి.
యాదాన మార్గములో నేనానరసింకరిగిన వీరకవలతో నిం
దినటువంటి "నింతమాతరం" సుకీర్తనలతో మాత్రముగా
లను మొదలుపెట్టి 1-45 నిమిషములకు రైలుస్టేషనుకు చేరి
తిమి. ఘాతుకములు వారిలో చెడిపోయిన కారణముచేత
మేము నాలుగు గంటలసేపు స్టేషనునందలి నుండినవన
మేము అప్పుడు సమీకరణమునకు వృత్తచ్ఛాసల యందు
మా ప్రాథమిక కిటుకమును ముసరాహారములతోను భజన
సంకీర్తనలతోను ప్రారంభించితిమి. ఆ యిరు ఘంటల
పిమ్మట ఘాతుకము మేరే చెన. మేయందరము సంతోష
ముతో బయలుదేరితిమి. పాకాలస్టేషనులో భోజనములు చేసి
కొని రాత్రి 10-80 గంటలకు రేడియోటరచ్చి చేరితిమి. మా
సామానునంతట నోవోటనుంచి నోవోబాలభటుని యచ్చట
నుంచి, తక్కినవారినందరిని రాజా నరసింక రావుగారు గ్రామ
మునకు తీసికొని వెళ్లిరి.

నేను సామానుల యొద్దకుండగా స్థానికభారము లోనే,
ఒక శ్రీ చనిపోయి బడి యుండెను. నీ సేవకును మాడలేదు.
రాత్రి 11 ఘంటల కాలమున నేను ఆ మనిషియొద్దకి వెళ్లి నాడి
మాడ చనిపోయినట్లు కాన్పించెను. తక్షణమే ఆపాదమును
తెలియజేయు ఈలచేసితిరి. తక్షణమే రాజా నరసింక రావు
గారును ఇతర బాలభటులును కరుగియు వచ్చిరి. స్టేషన్
మాన్యురగారికి దావ్యరగారికి పోలీసువారికిని కలువచేసిరి.
అంతరింకు మాలో కొంతయంది ఈకవలనొద్ద నుండిమి. అం
దరుమాడి ఇక్కడికి వచ్చుటకు 1-15 నిమిషము లాయెను
స్టేషనుమాన్యు గారు ఏమిజెప్పుటకు నశ్వరులై. రాత్రియం
తయు రాజా నరసింక రావుగారు చాల ఓపికతో ఆకము
నకు కావలియుండిరి. ఇట్లు వారు మాన్యుర చాల సంకలము
ఉపసాధనముల ద్వారా చెప్పబడు కాక, చేసి మాకుంచుచు
వచ్చిరి. రైలువారి మాకులిరుత్తు వెళ్లుమిది రాగానే, స్టేషను
మాన్యురగారి యొద్ద నెలపు పొంది మేము బయలుదేరితిమి.

మేము బయలుదేరు సమయమున "బాలభటులు కార్య
ము చేసి మాపినందుకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను.
జేతముందు బాలభటులసంఖ్య యెక్కువై, జేకేవక దీక్షు
సఫలముగా జరుపుదురని సమ్మికాను." అని స్టేషను మాన్యు
రగారు మమ్ములసూర్పు ప్రకరించిరి. ఆంధ్రసోదరలారా!
నేను ఈ కిటుకమును చక్కగ నేర్చుకొనుటకై బయలుదేరి
తిని. ఇటువంటి ఉద్యమమున నేను మొగలు వెట్టినప్పటినుం
డియు నెక్కొక ప్రోత్తేజవము గాన్పించుచున్నది. ఇంకొక్క
ప్రోత్తేవి ఈవోక్రమయిన కిటుకమునం దున్నది.
మదనపల్లి, ను బ్బారావు.

VIII

లక్షరూపాయలు విరాళము.

అయ్యో, చిత్తూరు నందేమన పుత్రురెడివిజయవతు
జేవిన రావూరెం అనున మాంజెరిము గల శ్రీభగవాన్ పుత్ర
మందు వందలవల వంశమునకు చెందిన సుప్రసిద్ధత్రయము
వద్దరాజు వారి కుటుంబ మెందుగలదు. మీ యాస్తి
మూలైరులకుల రూపులకు వరుసందనని వాడుక. ఈ కు
టుంబమునకు విశేషముగ పురుషసంతతి గాని వారసులు
గాని లేరని తెలియజేయును. కుటుంబమునకు కార్యదగ్గులుగ
మిక్కిలి నేర్పుగ నిర్వహించువారు శ్రీమతుల దొమ్మరాజు
గారు, అబ్బయ్యరాజుగారు. కుటుంబమునకు యావదాస్తికి
వాళ్ళుగారు సుమారు 16 కట్టలములమున్నగుల వద్దరాజు
పుల్లమరాజుగారు. పుల్లమరాజుగారు చిన్నికాయప్పవారయ్య
వారియందుండిన గుంటికాయముల గడ్డవాటిరములు. వారు తిరు
చిత్తూరు మైసూరులునం దొంగ విద్యనభ్యసించుచుండి కొలది
దినముల క్రింద బిక్షాపూయగాళ్ళ కుటుంబున కీర్తిశేఖరై.
వారి యెట్టేటన కి.కె.కె.న వారసులు లేరై. శ్రీమతుల
మిక్కిలయ్యగారు, అబ్బయ్యరాజుగారు, అచ్చయ్యగారు
నె పుల్లమరాజుగారి పుత్రావనన కాలమున జేయరావ్య
ములు పాతకాలము జేవాలములకు క్రమమున సురక్షితి
ములగు బాటలు నూతులు నిర్మించుటకు వారి పేర విరాళముగా
వాగ్దత్తముచేసి. పాతకాలలో ఆంగ్లమున ఆంధ్రమున విద్య
గలపుటకును అభ్యుదయ లోయర్ కెందెరిచి వైసన విద్యుదు
లగునకు తెలియజేయును. చిత్తూరు మండలమున ఆంధ్రదేశో
వయోగిరముగ నీ విరాళము వెల్లడియైయుండు ఆంధ్రులై
దును గర్వపడవలసియున్నది. పాతకాల వారి గానియమున
నెగొల్పబడునని తెలియుట కెంతయు మాప్రాశ్నకము
సంతోషము తెలియలయు యున్నారు. ఈ విరాళమునండి
బందరు ఆంధ్రులైయు కాలమున కొంతసాయము కృష్టి
లలోంచి జేసిన శ్రీ పుల్లమరాజు గారి కవిశ్రవాసు మును
మరికె వెల్లడిజేసినవారగుదురు.

చివ్వాడ. బూమారు రామానుజులు రెడ్డి.

IX

కృష్ణరాయ జ్ఞాపక చిహ్నము.

అయ్యో, కీర్తిశేఖరుల పోషకము జమించారు శ్రీ
రాజా కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర వేంకట కృష్ణరావు బహ
ద్దరుగారి భార్యగారును కాకినాడ పురమండలమున ఈ
600 ల కృష్ణముతో నెలకొల్పబడు నిర్మయితి చందాలను
గోరును మూలకాయం దొక జానున ప్రకటింపితి. ఈ
క్రింద నువాహరించిన రీతి నింతవరకు చందాలు జేయబడి
వానిలో 155 రూపుములు జమచెప్పిన. శ్రీరాజావారి మిత్రు
లును కుమారులును తామియదలచిన చందాలకు కీర్తిశేఖరుగ
నాడవలసిన ప్రార్థితులు. వ్యాధితి నుబ్బరావు కంతులు
గారు ఈ 50 ల; ద్వారంపూడి రామరెడ్డిగారు, అక్కరాజు
సుబ్బరావుగారు, కృత్తికంటి పేగోనిగారు, మల్లామాణి
కృష్ణుగారు, దివాకరాద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యవారాయణ
మూర్తి వాయుగారు, కాకినాడ మ్యానిసిటలు ఆఫీసు నీ
బ్బగిది ముఖకుట్ల మూర్త్యప్రకాశరావుగారు చెరు 15 ల;
రాయబహద్దరు ఉ. రామారావు, అయ్యలూ, గోదావరిజిల్లా
కలెక్టరు రావుసాహెబు య (మిల్లి) వేంకటరావు కంతులు
గారు, దగ్గిరాల మూర్త్యప్రకాశరావుగారు, వాజపేయయ్యలు
భోకన్నారాయణగారు, బుజుగు సాంబమూర్తిగారు, శ్రీ చెలి
కాని లచ్చారావుగారు, పారుపల్లి వెంకటరామయ్యగారు,
అద్దంకి మూర్త్యవారాయణ మూర్తిగారు, చాళి రావసోమ
య్యలుగారు, నంకూరి మూర్త్యప్రకాశరావుగారు, దివాక
బహద్దరు దుర్రేటి శేషగిరిరావు కంతులుగారు, రెవ్వాప్రకడ
పాపయ్యగారు, రాంకొండ మల్లయ్యగారు, పోలె వెంకట
సుబ్బరావుగారు, బంగారు చివోడనాగారు, నందివాడ
వెంకటరాజు రావుగారు, హిందూ క్రికెట్ కలెక్టరు రంగ
య్యగారు, జేరపల్లి గ్రామసంఘమువారు, పరిమి చక్రపాణి
బాయుగారు చెరు 10 ల; కయిదా రామకృష్ణయ్యగారు,
వెన్నేటి నరేంద్రవారాయణగారు, బోయ్యలూ రామచంద్రరావు
గారు, చిలమూరి శేషగిరిరావు కంతులుగారు, రావుబహద్దరు
జి. రంగాచారిగారు చెరు 5 ల; వెరగిరు 370 ల.

దుర్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు.
కాకినాడ, 24-9-19. గోదావరిజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి.

X

గ్రామోద్యోగులు-వార్తాపత్రికలు.

అయ్యో, ఆంధ్రులందు నూతన కృత్తికృత మదయం
చినది. భారతీయులకు రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రసాది
త ఆంగ్లేయులు అయ్యెనులై యున్నారు "హైందవులు బాధ్య
తాయుతి ప్రభుత్వమునకు కనిన కృత్తికృతమైనదియు, నిర్వ
హించ అభ్యుదయము, సంస్కరణ క్రితమున నుడువుచు
న్నారు. సంస్కరణములను నేమియో, బాధ్యతాయుతి ప్ర
భుత్వమున నేమియో, గ్రామోద్యోగుల కనేకులకు తెలియ
దు. భారతీయభుత్వమునకు పునాది గ్రామము. గ్రామ కరిసా
లకు గ్రామోద్యోగులు పునాది కంటివారు. భగవదనుగ్ర
హమునకు భారతీయులకు; హిందూగాని, బాధ్యతాయు
తి క్రితముగాని, లభించినవో అట్టి పరిపాలనా క్రిమము
క్రితమున గ్రామములందు ప్రతిష్ఠించబడవలయున గాని,
పాశ్చాత్యులవలె, కట్టణములనుండి పల్లెలకు వ్యాపించగూడ
దు. గ్రామమునంద ప్రతిష్ఠించబడవలసిన క్రితము గ్రామో
ద్యోగియులకు తెలిసి యుండవలెను. అవకాశములలో రాజ్య
సంస్కరణ క్రాంతిక, క్రమించినవో, గ్రామకరిపాలనకు
సమర్థులవలెను. రాజకీయవిషయముల విపులముగా చర్చిం
చుచున్న మన ఆంధ్రుల క్రాంతిక, మన జ్ఞానమున అభివృ
ద్ధిజేసి, రాజ్యాంగ కృతపరముల జోక్యము కలిగించగలవు.
కేయే ? గ్రామోద్యోగుల పాత్రలను మర్యాదలను, ని
ర్యాళింప, కానముగా నన్ని, వారసత్వపు సరళినిల్లు కను
యమై, గ్రామోద్యోగులలో చాలమందికి యంతవరకు విశద
ముగాక, మూకీభావమున నుండుట కదు కోవలసియును. గ్రా
మోద్యోగులలో విద్యాధికులు మాత్రమే, యీ సంకర చట్ట
మున. గ్రామోద్యోగులపై క్రయోగింపవచ్చు. "కాటుచట్ట
మని గ్రహించి. ఈశ్రీతిబంధకము లన్నియు వార్తాపత్రి
కలు చదువనివారలు గ్రహించుట కవ్వము గనుక (కలి గా)
మోద్యోగియును ఆంధ్రప్రదేశ్కు చందాదారులై పత్రిక విశే
షముల గ్రహించి, సంఘ సేవ జేయగోరుచున్నాడు. గ్రామో
ద్యోగులు వ్రాయకాలుల దయతో అంగీకరించి ప్రయించు
చున్నందున ఆంధ్రవార్తాపత్రికాధి కారులకు విశేషములమై
యెన్నాడు.

గన్నవరము. డి. వి. హనుమంతరావు.
గ్రామోద్యోగియుల పెక్కురీ, నర్సారావు పేట దివిజక.

భట్ట వెంకటయ్యగారు బాలికాపాతకాల:— పారిశ్రోషిక
విభజన గమనము బందరుతాలూకాలోని పెన్సిడెంటుగా
లైన కిడిచి, హనుమంతరావుకంతులు డి. పి. డి. ఎల్. గారి
యధ్యక్షతన 2-9-19 తేదీన జరిగిన ప్రథమగ జరగబడినది.
ఈ గమనమునకు సుమారు 600 మంది కథ్యులు విచ్చేసిరి.
ప్రథమమున ప్రార్థనలు గావించబడిన. పిమ్మట మాత్రధానో
పాధ్యాయునివన పాతకాలాభివృద్ధి రిపార్టు చదువబడినది.
తదుపరి బాలికలకు పారిశ్రోషికము లాసంగబడినది. అంతకు
క్రధానోపాధ్యాయులకు సుంకుసాల వెంకటరమణయ్యగారిచే
నూతనముగ రిలించబడిన విద్యాసరేనిలసము (హూణభావ
లో మేన్సిటరు మహావి రిలించిన మర్చెంటైస్ వెన్నీన్
ననుకరించి కొలదిమార్పులతో క్లుప్తముగా వ్రాయబడిన తెలుగు
పాటకము) బాలికలచే పరిచయపబడి కథ్యుల నానందాభి
నోలబడించి పిమ్మట మనువ్రా వాస్తవ్యులగు కాజ వెంకట
సుబ్బయ్యగారు. కవిశ్రేయరపురబాలికా పాతకాల పరీధానో
పాధ్యాయులకు వద్దూరి గంగాధరకాశ్రీగారును శ్రీవిద్యకు
సుర్పి యాచార్యునింపిరి. తదుపరి అధ్యక్షుని ఆంధ్రోపకార్య
యతో నభి ముగించబడియె. వాటిరైలి వెనుకనున్నవారిచే
కళ్యాణాభిషేకము ప్రదర్శించబడియెను.

—చి.సాని బసవయ్య.

కెక్కలి బోర్డు ప్రామాణ్యము:—కెక్కలి పురజనులు
ను బోర్డు ప్రామాణ్యములో పూర్వము చదవవలెనట్టియు
నివ్వము చదువుచున్నట్టియు విద్యార్థులు 17 వ తేదీ వొక
సభచేసి యందు కెక్కలి బోర్డు ప్రామాణ్యముయొక్క మన్త
పూర్తి మహాత్మ్యమును జరుపుటకు తీర్మానించినారు. ఆ మ
హాత్మ్యమునకు పూర్వ మిహూణములో చదవవలసిన వారి
నావ్యసించ కలసియున్నది గాన ఆవ్యసన క్రితము సకాల
మున చేరుటకు వారి వైవిలాసములు "వైయందు జూలిలి"
కమిటి సంయుక్త కార్యదగ్గులకు, చందాలకు విరాళములను
హెడ్డుమాడ్చునోరే వేంకట సత్యవారాయణ కంతులుగారికి
పంప ప్రార్థితులు—మల్లాప్రకడ సత్యవారాయణమూర్తి.

వ్యవసాయము.

కర్రవెండలము, అరటినార, సాగనార,
పరిశ్రమలు.

కృష్ణారైతు అసోసియేషన్ కార్యదర్శి కామరీ వెంక
టాచలపతియ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

మనదేశమునకు ఒక్క కృష్ణసాయమే కరణ్యముగ
నున్నది. అందునను, క్రొత్తపద్ధతులను, క్రొత్తమెరులబెట్టులాభ
ప్రాప్తిని బడయుటకు మనవాళ్లు ప్రయత్నింపవలెన్నాడు.
కృష్ణసాయపు డిపార్టుమెంటువారును, తగినమార్పులు చూపు
టకును ప్రబోధించుటకును తగినంతకృషి సల్పుటలేదు. కృష్ణసా
యమున ఒక్క డెల్టావ్యవసాయమే ప్రాముఖ్యమైనదని పలు
పు రిఫర్రెన్సులుపడుచున్నాయి. అది యెనను అనేకఖర్చులతో
గూడి, తగినఫలితము నిచ్చుటలేదుగాని నిశ్చితమగుపంటమా
త్రము, దేశమునకు కొంత లభించుచున్నదని ఒప్పుకొనకతప్పదు.
డెల్టావ్యవసాయముల కభివృద్ధిపరచుటకును, దొరతనమువారు తగి
నంతకేర్ర చూపుటలేదు. ఇక మెరకమెరులు దైవాధారములై
యున్నవి. వర్షములుండినసంకల్పము పండును. లేనిసంకల్ప
రము పశువులును, మనుష్యులును, పనుండవలసినవారగుదురు.
ఆమెరికా మొదలగు పశ్చిమదేశములవలె వాతావరణములు
ప్రయత్నము లిచటలేదు. వెక్కురెట్లు ఆదానసమహూర్పు
డెల్టాస్క్రీములే, లక్షలతో అయ్యేపంటలే మూలబడియుండగా,
ఇక కొట్లకృష్ణయముతోగూడిన వాతావరణమునై టిడియువా
రెవరు ?

ఇకను డెల్టావ్యవసాయము, మెరకసవ్యములకును ఉప
యోగపడుభూములుగాక, నిష్ఫలములుగా నున్న గరపభూము
లును, కొండరావి నేలలును, చాటిభూములును అనేకలక్షల
యెకరములున్నవి. ఇందు కొన్ని సాగనార వేయుటకును,
కొన్ని కర్రవెండలమునకును, పరిశ్రమలకు గాని కర్రవెండ
లము దుంపలకును సాగనారకును, చీనా ఇంగ్లండు మొదలగు
దేశములలోఎక్కువ ఉపయోగముకలదనియు, ఇదియంచీలాభ
కరములగు మెరులనియు వినుచున్నాను. చెంగల్పట్టుజిల్లాలో
నొకయూరోపియన్ కృష్ణసాయకుడు ఒక పెద్దబయలునందు
సాగనార మెరులెట్టి లక్షలకొలది లాభము తీయుచున్నట్లును
వినుచున్నాను. మనదేశములో అరటితోటలు వేయుచున్న
ప్రదేశములు చాలగలవు. ఆ అమాయకులు పండ్లనుమాత్రము
తీసికొని చెట్టున కృష్ణముగా పారవేయుచున్నారు. అరటినార
చాల విలువగలిగిన వస్తువనియు, యకరములోని అరటిచెట్టు
నారకు ఖర్చులుపోన 200 రూపుముల వరకు వచ్చుననియు
పురాణగాథలవలన వినుచున్నాము గాని ఆ అనుభవము
మాకులేదు. సాగనారకును కర్రవెండలమునకుగూడ య 1 కి.
ఒకటి రెండు వందలవరకు లాభము రాగలదని తెలియుచు
న్నది. ఈ వస్తువు లన్నిటికిని లోకలో మార్కెట్టులులేవు.
విశేషవర్తకులు వారి వ్యాపారపు గుట్టును బహుగు ప్రముగ
నంచెదురు. నేను వెనుక ఒకపప్పును పత్రికలలో వీనినిగూర్చి
చూచినట్లుగ జ్ఞాపకము. నేను బందరుప్రాంతపుగరపురముల
అనుభవము గలవాడను. అచటి రైతులు ఆ గరపభూముల
యందు కృష్ణముగ కిడ్డుదండుగ పెట్టుచున్నారేగాని ఏమా
త్రము ఆర్జనయు లేదు. కూరగాయలు పెట్టి కావడి భుజమున
పెట్టి యోజు కాకోజు జీవమును గడపెదరు. అచటి ప్రజ
లకు చాలమందికి ముంజెలును తాటిపండ్లను తాటి బుర్రగుం
జులును తాటి తాండ్రలును ఈతచెట్టు గుంజులును తాటిగుం
జులు, రక్కసిపండ్లును తరచు ఫలావారములు. వారిదుస్థితి
కొన్ని కతాబుముల పూర్వపుస్థితికలెనున్నది. ఈ కతాబుమున
బందరు మొదలగు పట్టణ సమీపములలోపూడ నిట్టి యనాగ
రికు లందురాయని చూపరులకు తోచుచుండును. వారికి పలు
మారులు కర్రవెండలము మెరుగుగూర్చును సాగనారమెరును
గూర్చును బోధించితిని. వారు దీని నెచట విక్రయింపవలెను
అన్నపుడు మాత్రము సమాధానము చెప్పట కేదియు తోచ
కున్నది. ఇట్టి భూములు చాల ఇతరప్రదేశములలోపూడ నుం
డవచ్చును. దయచేసి కృష్ణసాయకుల యభివృద్ధిని దేశభివృ
ద్ధిని కోరు మహానీయు లెవరైనను దిగువ ప్రశ్నములకు ఆం
ధ్రప్రదేశ్ ముఖమున జవాబుల నియ్యవలెనని ప్రార్థించెదను.
అట్లు తగు సమాధానము వచ్చినవో వై పరిశ్రమలు నేను వృ
ద్ధిచేయించుటకు తగిన బలమగు ప్రయత్నములను జేసెదను.

- (1) కర్రవెండలము కృష్ణసాయముచేయు పద్ధతులు,
దానిని విరివిగ క్రయమునకు, దీసికొనుచుండు కంపెనీల పేర్లు,
ధరలయొక్కవివరము.
- (2) సాగనారయొక్క కృష్ణసాయము; అది నారతీయు
విధము, దానికుపయోగించు యంత్రములు, నార విస్తారముగ
కొనెడి కంపెనీలు, ప్రదేశములు, అది ఉపయోగపడు పనులు,
దాని నికరాదాయము (తెలిసినంతవరకు).
- (3) అరటినారయంత్రములు, యకరమునకువచ్చు నా
దాయము. అది యుపయోగించుదేశములు, యకరములోని నిక
రలాభము.

నోటీసు. (1797)

యలమర్రు అండ్ అంబరపేట యెస్టేటు యిలాకా ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం ఫారెస్టులోని కలక, పంటచెరుకు వేలంములముగా యిబారాను గురించిన ప్రకటన.—

1. ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం తాలూకు అడవిలోని కలక పంటచెరుకు తీసుకొనిపోవు హక్కు 8-10-19 తేదీని బెజవాడ మకాంలో అరండలునైతములో యెస్టేటు మేనేజరుగారివలన 1919-20, 20-21, 21-22 జాఫనెలతో ఆఖర యెస్టేటు సంవత్సరములకు యీ క్రింద నమోదు చేసిన షరతుల ప్రకారం బహిరంగముగా వేలం వేయబడును. వేలం ఖగలు 11 గంటలకు ప్రారంభమవును. వేలం ఆరోజున పూర్తికాని యెడల మరుసటిరోజున కంటిన్యూచేయబడి కొట్టివేయబడును.

2. వేలం పాడవలచుకొన్నవారు ముందుగా 100-0-0 లు ధరావతు వేలంవేయ ఆఫీసరు వద్ద దాఖలు చేయవలెను. ఒకరికిగాను మరొకరు పాడవలచుకొన్నవారు అసలు యజమానుని వద్దనుంచి క్రమమయిన ఖజరు ఆఫ్ అటార్ని పొందివున్నట్లుయితేగాని పాట పాడకూడదు. అవ జయమును పొందినవారియొక్క ధరావతులు పాట ముగింపుకాగానే వాపసుచేయబడును.

3. ఈ వేలం శ్రీరాజావారి మంజూరు వుత్తర్వులకు లోబడివున్నది. జాస్తిపాటసహా యే పాటనైనా కారణం చెప్పకనే నామంజూరుచేయుటకు వారికి స్వతంత్రము కలదు.

4. ఈ వేలం ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం తాలూకు రీ సర్వే 101, 54 సంఖ్య భూములలోని అడవికర్రను గురించి మాత్రమే అయివున్నది. వాటిపరిమాణం యిదిగను కనకరచడమయినది. హద్దులు ప్లానునుబట్టి వేలంకాలముండు తెలుకడమవును.

5. ఈ వేలంలో జయమును పొందిన పాటదారు వేలం తనపేర కొట్టివేసిన తోడనే వేలం ఖట్టిలో చేవాలుచేసి నోటీసును తానుచదివి అందులోని నిబంధనలను తెలుసుకొన్నట్లున్ను, తాను వాటికి లోబడి నడచుకునేలాగుననున్ను, ఒక సర్టిఫికేట్టు వేలంపాట జాబితామీద నోటు చేయవలెను.

6. వేలంలో జయముపొందిన పాటదారు తాను మొదట దాఖలుచేసిన ధరావతు మొత్తం సహా పాటమొత్తంలో మూడవ వంతు ధరావతుకు సరఫాయ్యేలాగున పాట కొట్టివెయ్యగానే దాఖలు చేయవలెను.

7. వేలంపాట మంజూరు ఆర్డరు అందిన తేదీ లగాయతు 15 రోజులలోగా పాటదారు తన స్వంత ఖర్చులమీద ముచ్చిలికా వ్రాసి రిజిస్ట్రీ చేయించి యివ్వవలయును. సదరు ముచ్చిలికా వ్రాసి యివ్వకది వేపు ఆఫీస్ ప్రవేశించి భుక్త కరచుకొనకూడదు.

8. పాటదారు 6-వ పేరాలో చెప్పిన డిపోజిట్టు కట్టక తప్పిపోయినగాని తేక 7-డవ పేరాలో చెప్పిన ముచ్చిలికా వ్రాసి యిచ్చుట తప్పిన గాని సదరు యజారాను అట్టి వేలందారుని జవాబుదారి మీద తిరిగి వేలంవేయబడును. అతను ముందుగా కట్టివుండు డిపోజిట్టును యెస్టేటుకు దాఖలుచేసుకోవడమవును. సదరు యీ వేలములో కలుగు నష్టమునకు జవాబుదారు డగును. తిరిగి వేసిన వేలంలో లాభంవచ్చినయెడల మొదటిపాటదారు నకు ఏమీ జోక్యం వుండదు.

9. యేరులు కాపాడుట, కర్వతముల వాలలు మీద పారుచున్న యేరుల దరిని గాని, సదరు యేరుల వెలుకల అంచునుంచి 20, 30 అడుగుల దూరములోగా వున్న సర్వదా పచ్చిగానుండు చెట్లను కొట్టకూడదు.

10. ఈ యజారాల తాలూకు సొమ్ము యలమర్రు యెస్టేటు యిలాకా యేలూరులో నుండు అంబరపేట తాలూకోగాని నూజిపేట మామూలు జూరు ఆఫీసులోగాని ముచ్చిలికా షరతుల ప్రకారం వాయిదా తేదీనాడు గాని అంతకు ముందు గాని దాఖలుచేసి రజీరును పొందవలసినది.

11. క్రమమయిన తాంబూనాటికి వాయిదా షయకం చెల్లించనియెడల నూటికి రు 1-0-0 చొప్పున వడ్డీతో కూడా చెల్లించవలెను. వాయిదా షయకం చెల్లించేవరకు అడవిలోనికర్ర తీసుకుని పోకూడదు. మిగిల్చి వాయిదామించిన నెలరోజులలోగా వైకం చెల్లించనియెడల శ్రీ రాజావారు కంట్రాక్టు రద్దు చేసి తిరిగి కంట్రాక్టు జవాబుదారిమీద వేలం వేయబడును. సదరువేలంలో లాభమువచ్చిన యెడల కంట్రాక్టుదారు ఏమిజోక్యం వుండదుగాని నష్టంవచ్చినయెడల అతను జవాబుదారుడు అగును.

12. వేలంపయికం మూడు సమాన వాయిదాలమీద చెల్లించవలయును.

మొదటివాయిదా తేక వేలంలో మూడవ వంతుపాట పూర్తి అయిన వెంటనే,

రెండవవాయిదా తేక వేలం మొత్తంలో

3-వ వంతు 1920 సంవత్సరం 1 జూలై,

మూడవవాయిదా తేక వేలం మొత్తంలో

మూడవవంతు 1921 సంవత్సరం 1 జూలై,

13. ఏకారణముచేత నైనను యెస్టేటులో నుంచి పార్టీకి సొమ్ము రిఫండు యిప్పించవలసి వచ్చేయెడల సదరు రిఫండు సొమ్ముకు వడ్డీ యివ్వబడనేరదు.

14. సరకబడిన నొప్పు తిరిగి చిగురువేయటకుగాను వెంటవెంటనే సరిగా చెక్కుచు చేయవలెను. అట్లా చేయటకు తప్పినయెడల అడవి నరుకుకు పీడించేయటకు జమీన్దారుగారికి స్వాతంత్ర్యము కలిగివుండును.

15. బ్రిటీషు దేశవాసులు కానివారు గాని ఆదేశములో ఆఫ్ఫీలేనివారు గాని పాటపాడవలచుకొన్నప్పుడు డిపోజిట్టుక్రింద చెల్లించిన సొమ్ముగాక మిగత వేలంపయికం యావత్తు వేలం మంజూరు కాగానే చెల్లించవలసి యుండును.

16. అడవి సరకబడు భూముల సర్వేసాక్షర్లు కరిమాణం.

సెం 101 రు	య 482—87
సెం 54 రు	య 29—53
	512—40

17. యజారా సొమ్ము చెల్లించగలండులకు యిద్దరు మోతుబరీలను పాటదారు జామీను యివ్వ వలసివుంటుంది.

18. అడవిలో 1 తేకు, 2 జుట్టిగ, 3 మామిడి, 4 యేపి, 5 కరక్కాయ, 6 తొండ, 7 చింత, 8 యిల్లు, 9 టూకి, 10 బిల్లుడు, 11 కొండ తొక్కెడు, 12 కుంకుముడి 13 గానుగ, 14 తేల, 15 పాల, 16 ముప్పి, 17 వేప, 18 చంద్రచెట్లను నరుకకూడదు.

NUZVID, } Sree Rajah Sobhanadri,
16-9-19. } Apparow Bahudar Garu,
Zamindar of Elamarru & Amberpeta Estates.

నోటీసు (1798)

చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు మునిసపు కోర్టులో
Original Suit No. 369/1919.

వాదులు:—1. బొజ్జివాయుడు, 2. చెంగమ నాయుడు. కిమ్మకులూ, ప్రెరుజీవనం చిత్తూరు తాలూకా కోడిగుంటగ్రామంలో కాపురము.

ప్రతివాదులు:—1. ఇండియాదేశపు సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటుగారు, 2. నాట్టా సుబ్రాయమొదలి, 3. సుబ్రాయమొదలి, 4. ఘటికాచల మొదలి, 5. చెంగమనాయుడు, 6. గోవిందులైట్టి, 7. వాది యాక్ రామస్వామి నాయుడు.

నైకనిన వాల్సు తమకు తిమ్మనముద్రం గ్రామం సర్వే సెం 73 లో తమ స్వాధీనములోనుండు వంకలో గాల్య త్రవ్వించి నీళ్లను తమ భూములకు పారించుకొనుచున్నారనియు దావావంకలో రాగల అన్నివిధములైన నీళ్లకు తమకుతప్ప వేరొకరికి హక్కులేదని స్థాపించుటకొరకై యాకోర్టులో (Leading ryots) అయిన యీ ప్రతివాదులమీద నున్న వార్లకుగాను మిగిలిన తైత్తుల మీదనున్న దావాతెచ్చియున్నారు. కాబట్టి చిత్తూరుతాలూకా మురుకంబట్టు గ్రామస్థులు యెవ రెవరు ఆ వ్యాజ్యములో ప్రతివాదులుగా చేరవలయునని ఉద్దేశమున్నదో వారు చేరవచ్చును.

Given under my hand and the seal of the court and 12th day of August 1919.

(Sd.) S. Rangaswamy Aiyengar Avergal
B.A., B.L. District Munsiff.

శుభము !! Free !! శుభము !!!
భార్యులనందు కిమ్మరుచేయబడిన సం 253
అన్యాయపురింపు చేవాలుముద్ర గల్గిన రసీదు:—ఈ ముద్రెయందు మాత్రము గల రాష్ట్రీయ గోడ వారి కివ్వబడును. ఈ మాత్రము నీవంది కుల మకవడిని యెడల ఈకోర్టునాటిక ఆ రసీదునందు చేవాలు చేసి 1 మాసములోగా వారను పంపితే వేలం వాడును పంపుతాము. ఈ ప్రతిజ్ఞను మేము రాయకట్టి చేయబడున్నాము.

గుల్షన్ జోబన్.
క్రైస్తవభావము! భావిపాపము!! కోరినవారకు!!!
ఈ మాత్రము కలెండరింగుకు ఆశ్వయుజ గణము లకు గనుకలగును. చిక్కినవచ్చుల యిప్పి తేసి విగనిక మెలకు తీయును. కరీయంను స్ఫూర్తికల్పి వీర్యవృద్ధిచే నుఖింద రిచ్చును. నడుమునొప్పి, నాయువు, తుమ్ము, క్యాంబు, దర్దు, కడుపునొప్పి, అశీర్ణము, నలలదర్దు, జ్వరములు, మూలవాగ్ధి, మేవాకోగలు, మూత్రరోగము, పుష్పిచుంబలి ప్రాగమ, శ్రీబ్రహ్మదేవత, కాలము తప్పి యుండుటల వీటిని సమయ వాకిముతేసి రక్తవృద్ధియు సుస్థియు కీడి చక్కబెట్టంకవ్యాధులను నశింపజేయును. కలెండర్ 1-కి రూ. 1-0-0, 8-కి రూ. 2-10-0. త. ఖ. కలె. విదెట్టు కావలెను. (1728)

దీ గుల్షన్ జోబన్ కంపెనీ, బొంబాయి 3.
The GulshanJohan & Co., Nagdevi Street, No.3 Bombay

అ మ క ను న కు. 1750

రైతు వాల్లరు, కోనులు, పెదరేట్ల, వాల్లర శేడ సామానులు, జల్లెడతేకులు, యితర అన్ని రైతుముల్ల సామానులు, ఎమిరి, నీమెంటుసాల్లు, వైకర్రాకు, శెల్లింగులు, ముప్పింకులు, పుట్టింకవైదా యావత్తు సామానులు గరవకు యిన భరలకు యియ్యబడును. ఇంతియే కాక మౌగిసులయలు, లాల్లికేటింకు ఆయలు, గ్రీజు, 50 ప్రాకు ఆయలు భాగీ నీపాణ, 400 గాల్లు గాంబుల పట్టు భాగీదేవట్టు, 1 కడు మనకు సిద్ధముగానున్నది. ధరలను యీ క్రింది విధముగానున్న యింగ్లీషులో వ్రాసినయెడల జమీన్దారులు యియ్యబడును.

S. Venkatarama Aiyar & Co.
Post Box No 107 Madras.
Telegraphic Address, Guntur.

